

Draganu
Poljaku
nagrada
"Nikola Tesla"

Marini Alujević-
Marasović
nagrada "Marko
Marulić"

Igoru Jerkoviću
nagrada
"Ruđer
Bošković"

god IV.
broj 49.
23. prosinca
A.D. 2013.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Ivona Buzov,
Pravo

Livia Pajić,
Forenzika

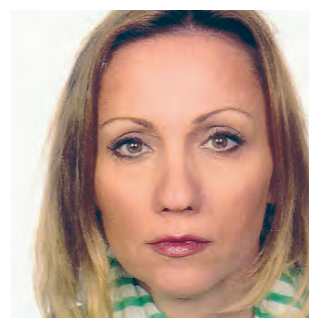
Đurđica Vukić,
Pomorski

Marina Tomaš,
Studij mora

Jelena Gotovac,
Stručni studiji

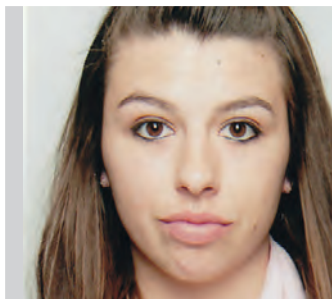
Nada Pleić,
Stručni studiji

Kristina Ivanišević,
Zdravstveni studiji

Ante Antunović,
UMAS

Ana Marija Tadin,
UMAS

Duje Ukić,
Pomorski

Toni Ščulac,
PMF

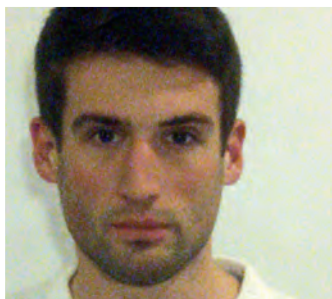
Matea Kalinić,
PMF

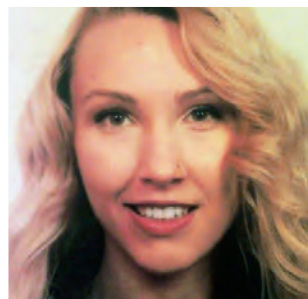
Azra Đulović,
KTF

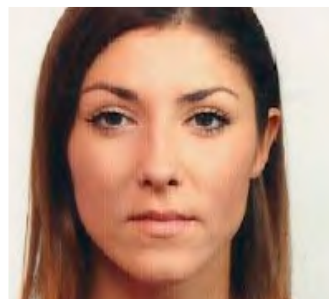
Petra Brzović,
KTF

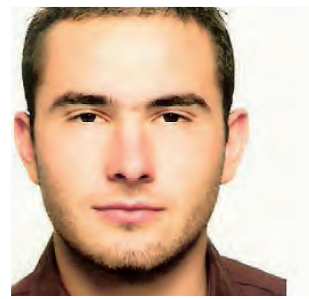
Zvonimir Kunosić,
Medicina

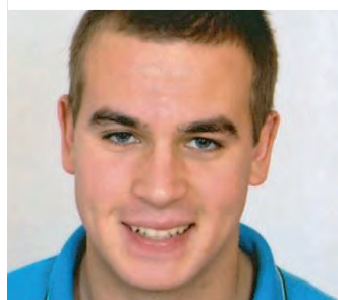
Martina Milat,
Medicina

Tanja Miličević,
Medicina

Josip Tadić,
Med. poljoprivreda

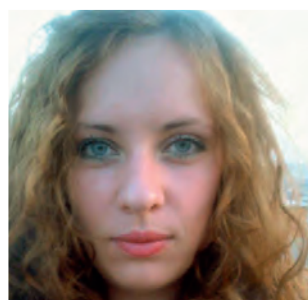
Lukša Popović,
PMF

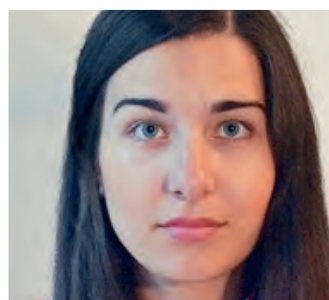
Kristina Prce,
FESB

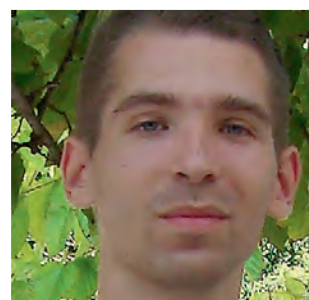
Ante Perić,
FESB

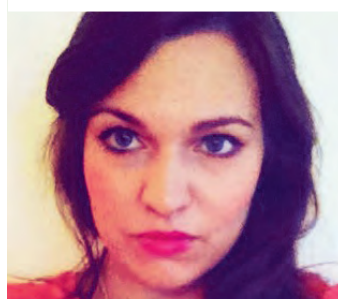
Anamarija Rađa,
FESB

Anka Ban,
FGAG

Zvonimir Parać,
FF

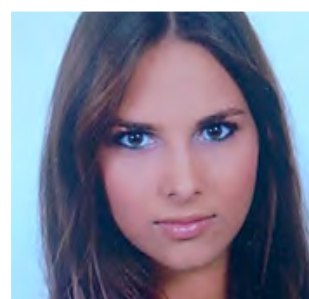

Vlatka Ivančević,
FF

Katarina Kružičević,
FF

Najbolji studenti Sveučilišta
u Splitu, dobitnici rektorove
nagrade akademske godine
2012./2013.

Mirela Žanetić,
Ekonomija

Doris Podrug,
Ekonomija

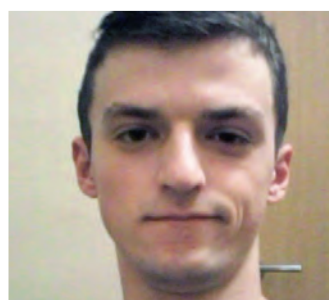
Danko Kovačević,
KBF

Ivana Osibov,
Kineziologija

Ivan Banović,
FGAG

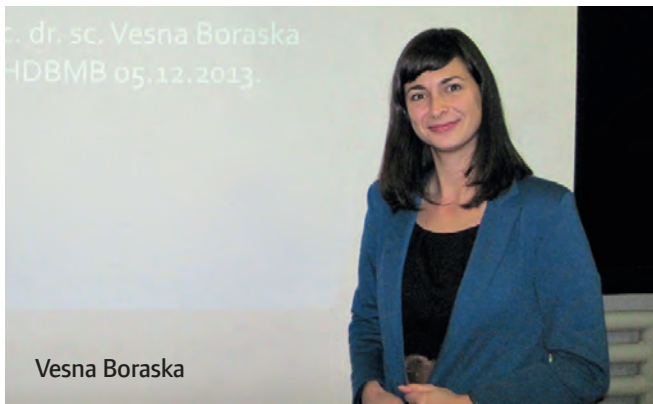

Ivan Jerkić,
Ekonomija

Mihaela Norac Kevo,
Pravo

sveučilišni život

Godišnja nagrada Hrvatskog društva za biokemiju i molekularnu biologiju Vesni Boraska

Piše:
PROF.DR. SC.
ANITA MARKOTIĆ

Prošle godine Universitas je predstavio talentiranu i perspektivnu znanstvenicu dr.sc. Vesnu Boraska, docenticu na Katedri za medicinsku biologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Sada imamo zadovoljstvo izvijestiti o prepoznavanju i nagrađivanju njezinih dostignuća od strane Hrvatskog društva za biokemiju i molekularnu biologiju (HDBMB). Kad sam u Zagrebu prije dvije godine ponosno prisustvovala dodjeli nagrade HDBMB istaknutoj znanstvenici Medicinskog fakulteta, doc.dr.sc. Ivani Novak Nakir, ni slutila nisam da će se vrlo skoro još jedna naša znanstvenica okititi ovom prestižnom nagradom.

Bitan odjek u svjetskoj znanosti

Kakoevidentiranona webstranicama HDBMB, u zadnjoj dekadi nagrada je samo dva puta otišla izvan Zagreba i oba puta baš u ruke vrijednih znanstvenika Sveučilišta u Splitu! Doc. dr. sc. Vesna Boraska nagrađena je za znanstvena dostignuća ostvarena u 2012. godini, objavljena u osam radova s ukupnim čimbenikom odjeka 81,48. Područje znanstvenog djelovanja doc. Boraska je genetska epidemiologija, odnosno, određiva-

nje genetske predodređenosti za razvoj složenih bolesti.

Publicirani radovi su rezultat visokoprofiliranih suradnji na svjetskoj razini, uključuju analizu genetskih podataka proizašlih s Medicinskog fakulteta u Splitu te velikog broja drugih svjetskih kohorti. Radovi će imati bitan odjek u svjetskoj znanosti jer daju uvid u gensku arhitekturu i biološku pozadinu nekoliko istraživanih složenih bolesti (osteoartritis, poremećaji prehrane, šećerna bolest tipa 1) i biomedicinski bitnih fenotipova (skladištenje masnog tkiva, razina serumskog albumina, visina i rast). Također, geni identificirani u studijama na kojima je doc. Boraska sudjelovala kao glavni autor ili koautor su potencijalni kandidati za provedbu funkcionalnih i molekularnih studija kojima se može detaljnije objasniti istraživano oboljenje te koji u budućnosti mogu služiti kao mete za razvoj novih lijekova. Ovi radovi potvrđuju značajnost provedbi bazičnih biomedicinskih istraživanja, kojima je u konačnici cilj translacija u kliničku praksu. Nagrada je doc. Vesni Boraski svečano uručena na Godišnjoj skupštini HDBMB-a, 5. prosinca u Zagrebu. Nagrađena je tom prilikom održala predavanje pod naslovom "Cjelogenomskim studijama do novih saznanja: primjer istraživanja bolesti anoreksija". Čestitamo kolegici!

Studentski zbor ishodio povrat dijela povlastica

Piše:
MARIN AJDUK

Početkom akademske godine na snagu je stupio novi Pravilnik o studentskoj prehrani, čiji je cilj bio izjednačiti mogućnosti i uvjete prehrane svih studenata u Hrvatskoj. To je značilo mnoge, velikim dijelom i negativne promjene vezane za prehranu i splitskim studentima. Iz tog razloga predstavnici studentskih zborova svih sveučilišta odlučili su zajednički pokušati vratiti barem dio od ukinutih povlastica. Na razini države provedena je anketa da bi doznali sve probleme nastale novim propisima i kako bi zahtjevi odražavali potrebe najvećeg dijela studentske populacije.

U studenom je zatim održan sastanak na kojem su prisustvovali predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta kao i Studentskih zborova, te ravnatelji Studentskih centara iz cijele Hrvatske, na kojem je prihvaćeno nekoliko studentskih zahtjeva. Umjesto jednogjednog, dogovoren je dvotjedni obračun subvencije na studentskim iksicama. Također, trinaest najkon-

skim menzama i kantinama vratit će se sa subvencije od 50 % na 71,24 %.

Prema Pravilniku se osnovalo i posebno lokalno povjerenstvo koje će kontrolirati rad restorana i kantina te će sve nepravilnosti prijavljivati Nacionalnom povjerenstvu koje će sukladno ovlastima raditi na njihovu otklanjanju.

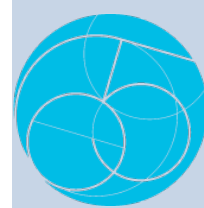
Drugo goruće pitanje je bio novi zakon koji je stupio na snagu 1. srpnja, a kojim svi studenti stariji od 26 godina gube pravo na zdravstveno osiguranje, te za njega sami moraju izdvojiti 400 kn mjesečno. Tim potezom Vlada je prvi put u povijesti države stvorila kategoriju stanovništva koja nema pokriveno osnovno zdravstveno osiguranje.

Smatrali smo da je ovaj način regulacije prava na zdravstveno osiguranje nedopustiv budući da Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta svim redovitim studentima omogućuje besplatno studiranje bez obzira na dob. Upućen je dopis kojim je po hitnoj saborskoj proceduri traženo vraćanje prava na zdravstveno osiguranje svih zakinih studenata što je zaista i usvojeno u najkraćem mogućem roku.

Board meeting 65th Croatia

Glavni cilj Europske studentske unije (ESU-a) je predstavljati i promicati obrazovne, socijalne, ekonomske i kulturne interese studenata na europskoj razini prema svim bitnim tijelima Europske unije, Vijeća Europe i UNESCO-a. Hrvatski studentski zbor punopravni je član ESU-a od 1977. godine. Skupština ESU-a održava se dva puta godišnje u različitim dijelovima svijeta a na njoj sudjeluje više od stotinu i pedeset studentskih predstavnika iz svih zemalja članica ESU-a. Hrvatskom studentskom zboru pripala je

organizacija 65. generalne skupštine ESU-a pa su se predstavnici 39 zemalja, potpisnica Bolonjske deklaracije, koji čine ESU, prvi puta sastali u Zagrebu. Hrvatsku su predstavljali studenti sa svih sveučilišta, uključujući i studente iz Splita. "Board meeting 65th Croatia" trajao je od 26.11. do 2.12. 2013. Zaključci doneseni na 65. generalnoj skupštini ESU-a služit će pri pregovorima sa predstavnicima Europske unije kako bismo poboljšali uvjete, studentski standard i općenito kvalitetu visokog obrazovanja u Europi.

Board Meeting
Croatia

Izabrani profesori

Melita Peharda Uljević

Prof. dr. sc. Sanja Matić Skoko izabrana je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora (1. izbor) za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje Biologija, grana Ekologija.

Sanja Matić Skoko

Prof. dr. sc. Melita Peharda Uljević izabrana je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora (1. izbor) za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje Biologija, grana Ekologija.

Novoizabrani članovi Studentskog zbora

Na izborima za Sveučilišnu listu Studentskog zbora Sveučilišta provedenih 5. prosinca, Studentski zbor dobio je devet novih članova. To su Duje Maretić (Pravni fakultet) i zamjenik Mirko Latković (Pravni fakultet), Filip Odrlić (Ekonomska fakultet) i zamjenica Ana

Kovačević (Ekonomska fakultet), Luka Pezelj (Kineziološki fakultet) i zamjenik Toni Batinić (Kineziološki fakultet), Josip Žižić (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje) i zamjenik Marin Rubić (Sveučilišni odjel za stručne studije), Marina Crnjac (Fakultet elek-

trotehnike, strojarstva i brodogradnje) i zamjenik Vinko Mandarić (Pomorski fakultet), Mario Latković (Sveučilišni studentski centar za studije mora) i zamjenica Andrijana Dujić (Sveučilišni studentski centar za studije mora), Zvonimir Matijević (Studij mediteranske po-

ljoprivrede) i zamjenik Ivan Jozinović (Studij mediteranske poljoprivrede), Josip Podrug (Sveučilišni odjel zdravstvenih studija) i zamjenik Goran Tintor (Medicinski fakultet), te Gabrijele Matić (Filozofski fakultet) i zamjenica Dorotea Grgatović (Filozofski fakultet).

impressum ♦ universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ urednički kolegij ♦ Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ fotografije ♦ cropix ♦ art direktor ♦ Žarko Tičinović ♦ glavni urednik Duško Čizmić Marović ♦ izdavač ♦ Sveučilište u Splitu ♦ za izdavača ♦ prof. dr. sc. Ivan Pavić, rektor ♦ adresa redakcije ♦ Livanjska 5/IV. ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

Utiskivanjem otpada u duboke geološke formacije do maksimuma sigurnosti

U organizaciji Znanstvenog vijeća za naftu i plin Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Hrvatske udruge naftnih inženjera i geologa, u Akademiji je 3. prosinca 2013. održan okrugli stol Tehnologija utiskivanja otpada u duboke geološke formacije. Skup je otvorio predsjednik Akademije akademik Zvonko Kusić koji je istaknuo da je gospodarenje otpadom postalo važna gospodarska grana te da se ekološka svijest građana i njihov odnos prema otpadu mijenja. Proroktor za znanost i međunarodnu suradnju Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Roko Andričević održao je predavanje pod naslovom: Utiskivanje u pogodne geološke formacije s iskustvom u SAD-u i analizom rizika. Predsjednik Znanstvenog vijeća za naftu i plin i Hrvatske udruge naftnih inženjera i geologa akademik Mirko Zelić govorio je o primjeni metode zbrinjavanja otpada utiskivanjem u bušotine u drugim zemljama, a dr. sc. Vladislav Brkić o primjeni ove tehnologije odlaganjem krhotina stijena nastalih bušenjem te odlaganjem iskorištenih kemikalija, otpadnih muljeva, tehnološke vode, pijeska i drugog. Na predavanju su sudjelovali i dipl. ing. Tomislav Grizelj i Jasmina Hrnjica Bajramović. M.T.

Uskoro dovršetak japansko-hrvatskog projekta

PŠE SNJEŽANA KNEŽIĆ

U Sveučilišnoj knjižnici 12. - 14. prosinca održana je 4. radionica u sklopu japansko-hrvatskog projekta: "Projekt identifikacije rizika i planiranja korištenja zemljišta za ublažavanje nepogoda kod odrona zemlje i poplava u Hrvatskoj". Radionica je bila posljednja u nizu projektnih događanja i okupila je sve japanske i hrvatske istraživače koji su sudjelovali u radu projekta, predstavnike Japan International Cooperation Agency (JICA), te predstavnike Japan Science and Technology Agency (JST). Pored istraživača Sveučilišta u Splitu u pro-

jektu su sudjelovali istraživači Sveučilišta u Rijeci, Zagrebu Niigati i Kyotu, te istraživači Hrvatskog geološkog instituta. Obuhvaćao je istraživanja na klizištima u okolini Zagreba i Rijeke, bujične poplave u okolini Rijeke i na dijelovima slijeva rijeke Cetine, te odrone kamenja u Omišu i Dučama. Japanska strana (JICA i JST) je hrvatskim istraživačima donirala opremu, a Sveučilište u Splitu je primilo opreme u vrijednosti nešto većoj od dva milijuna kuna. Glavni rezultat petogodišnjih istraživanja na pilot-lokacijama je pretočen u karte hazarda i upute koje se mogu koristiti prilikom pla-

niranja korištenja zemljišta. Službeni završetak petogodišnjeg projekta je u ožujku 2014. kada će se rezultati istraživanja predati lokalnoj zajednici. Planira se nastaviti suradnju između Sveučilišta u Splitu i lokalne zajednice, poseb-

ce s gradom Omišem, i nakon službenog završetka projekta. Sveučilište u Splitu, odnosno Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije će pomagati lokalnoj zajednici ustupanjem donirane opreme i stručnim savjetima.

Katarina Vukojević dobila AAUW stipendiju na Columbia University

Doc. dr. sc. Katarina Vukojević, zaposlena na Katedri za anatomiju Medicinskog fakulteta u Splitu, pobjednica je međunarodnog natječaja Američke organizacije za žene na sveučilištima - 2013-2014 The American Association of University Women (AAUW) - International Fellowship winner.

Stipendija joj je omogućila odlazak na jednogodišnje usavršavanje u New York, SAD na Columbia University. Docentica Vukojević radi u laboratoriju koji vodi uspješni talijanski znanstvenik Simone Sanna-Cherchi. Nastavak je to uspješne suradnje koja je još ranije započela i već rezultirala objavom članka u New England Journal of Medicine, časopisu koji ima respektabilni čimbenik odjeka od 51,658 - najviši čimbenik odjeka među časopisima iz opće i interne medic-

Anthony Fasel, Miguel Verbitsky, Simone Sanna-Cherchi, Katarina Vukojević i Rik Westland u laboratoriju na Columbia University

ne. Docentica Vukojević radi na knock-out i transgeničnim mišjim modelima gdje korištenjem genetskih tehnika poput PCR-a, real-time qPCR, in situ hibridizacije i imunohistokemije nastoji utvrditi ulogu DSTYK gena odgovornog za razvoj kongenitalnih anomalija bubrega i urinarnog trakta (CAKUT). Docentica Vukojević je prva žena iz Hrvatske koja je dobila prestižnu AAUW stipendiju.

Uspjeh docentice Vukojević može biti poticaj drugim kolegicama s našeg sveučilišta da se prijave na međunarodni AAUW natječaj i iskoriste priliku za usavršavanje u inozemstvu. AAUW stipendiju dosad je dobilo više od 3300 žena iz 130 zemalja širom svijeta, a više informacija nalazi se na mrežnoj stranici www.aauw.org. LIVIA PULJAK

Obzor 2020 - prvi natječaj objavljeni

Europski okvirni program istraživanja i inovacija za razdoblje od 2014. do 2020. godine - Obzor 2020. (Horizon 2020) financijski je instrument za provedbu Unije inovacija, jedne od vodećih inicijativa strategije Europa 2020., čiji je cilj osigurati konkurentnost Europe na svjetskom tržištu. Novi program Europske unije za istraživanja i razvoj dio je nastojanja da se potakne rast i stvore nova radna mjesta u Europi. Provođen će se u razdoblju od 2014. do 2020. godine, a za njegovu provedbu biti osiguran proračun od 80 milijardi eura. Prvi natječaj za Europski okvirni program istraživanja i inovacija za razdoblje od 2014. do 2020. godine - Obzor 2020. (Horizon 2020.) su objavljeni putem Participant Portala. F.B.

Studirajmo zajedno! Let's Study Together!

Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu i njegovim partnerima odobren je projekt pod nazivom „Studirajmo zajedno!“, u okviru međunarodnog natječaja „Integracija skupina u nepovoljnemu položaju u redoviti obrazovni sustav“ (IPA IV komponenta „Razvoj ljudskih potencijala“, ugovorno tijelo: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih - Odjel za financiranje i ugovaranje EU programa). Cilj projekta je stvoriti uvjete za ravnopravno uključivanje slijepih i slabovidnih osoba u nastavni proces na Ekonomskom i Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Naime, korištenjem informatičkih tehnologija obrazovni proces će se prilagoditi navedenoj ciljnoj skupini. Posebna pozornost bit će posvećena motivaciji slijepih i slabovidnih osoba za uključivanje u proces visokog obrazovanja s jedne strane, kao i standardizaciji unaprjeđenja u izvođenju studijskih programa, s druge strane, kako bi se osigurala održivost i primjenjivost rezultata u budućnosti i na ostale ustanove visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Trajanje projekta je 18 mjeseci,

a vrijednost 2.2 milijuna kuna, što je najveći odobreni iznos financiranja od svih 41 projekata odobrenih u okviru ovog natječaja. Bespovratnim sredstvima sufinancira se 79,79% ukupnih troškova projekta, a ostatak se financira iz vlastitih sredstava Ekonomskog fakulteta kao nositelja projekta i projektnih partnera. Partneri na projektu su Županijske udruge slijepih osoba Split i Zadar, PMF u Splitu, FESB u Splitu, FF u Splitu, Sveučilište Aarhus iz Danske te studentska organizacija AI-ESEC Split. Već u fazi razrade projekta i prijave sudjelovali i studenti fakulteta partnera na projektu. Samostalnim odabirom tema za radne zadatke kroz nastavu, primjenjujući znanje stečeno na studiju, istraživali su primjenjivost IT-a na konkretnim problemima učenja slijepih i slabovidnih osoba. Stoga je odobrenje financiranja ovog projekta svojevrsno priznanje i nastavnom procesu na partnerskim institucijama. Projektom će se otvoriti 6 novih radnih mjesta, gdje će mladi ljudi, uz mentorski rad, moći razvijati svoje profesionalne kompetencije, testirati iskustva u provođenju europskih projekata. EF

Autorskim koncertom Vlade Sunka proslavljen Dan Umjetničke akademije u Splitu

Dan Umjetničke akademije u Splitu svečano je proslavljen u Hrvatskom narodnom kazalištu u ponedjeljak 2. prosinca autorskim koncertom Vlade Sunka, glazbenog pedagoga, dirigenta i skladatelja. Tom prigodom izvedena su dva Sunkova djela - kantata "Gospe Sinjska" i praižvedba "Misse".

Svečano obilježeni Dan Sveučilišta

Pozdravna riječ rektora Ivana Pavića

Ovogodišnju smo proslavu Dana Sveučilišta u Splitu povezali sa već tradicionalnom Smotrom prije svega da bismo kroz sadržaje proslave našim maturantima prikazali akademski život i običaje. Želimo posvjedočiti da su baš oni čvrsta točka oslonca naše zajedničke budućnosti. A svim drugim posjetiteljima želimo pokazati da je vitalitet našega Sveučilišta tijekom svih ovih godina ekonomske i društvene krize postao vidljiviji nego ikada. U tom smislu vrijedi prizvati stihove velikog hrvatskog pjesnika Tonča Petrasova Marovića, urezane u postolje gradske zastave na Pjaci: Ne treba nikamo ići/nigdje drugdje tražiti/što jest, i tu je. Još do jučer ti su stihovi neupućenom mogli naličiti na provincijalni manifest. No, danas su ovi stihovi istiniti i doslovno: danas naša djeca mogu ostati u vlastitu gradu u kome se raste sigurnije, istodobno studirajući u svijetu bez kojega više nije moguće znati ni gdje smo ni što nam je činiti.

Ministar Željko Jovanović: Visokoškolsku novu načela i više novca

... Polazeći od toga da je ulaganje u obrazovanje i znanost jedino jamstvo da će Hrvatska u budućnosti ključ svoje sudbine imati u vlastitim rukama, Vlada i Ministarstvo u posljednje su dvije godine poduzeli niz mjera. Vlada je pristupila izradi prve hrvatske cjelovite Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, koja ima dva cilja: kvalitetno obrazovanje učiniti dostupnim svima pod jednakim uvjetima te unaprijediti znanost koja pridonosi napretku društva. Da bi naš sustav znanosti bio međunarodno konkurentan Ministarstvo je iniciralo promjenu zakonskog okvira da bi Hrvatska zaklada za znanost postala središnje nezavisno mjesto za financijsku podršku znanstvenim projektima. To će ojačati odgovornost javnih sveučilišta i znanstvenih instituta jer umjesto starih modela državnog upravljanja dobivamo, model državnog nadzora nad znanstvenim ustanovama. Osim toga, smo i dopunili Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju izmijenili smo u cilju jačanja odgovornosti, kompetitivnosti, učinkovitosti, kvalitete i policentričnog razvoja te u korist socijalne dimenzije obrazovanja i znanosti. Nije riječ samo o načelima i normama, nego i o konkretnim financijskim intervencijama. Hrvatska zaklada za znanost 2012. je imala 10 milijuna kuna, ove godine 50, a iduće 75 milijuna. Kolaju raznorazne proizvoljne ocjene kako se studentski standard u Hrvatskoj 'urušava', što je gruba dezinformacija, jer od donošenja programskih ugovora 2012.

svi upisuju studij bez plaćanja participacije, a svi uspješni studij mogu završiti bez ikakvih dodatnih troškova, pa je hrvatsko visoko obrazovanje danas dostupnije siromašnijim studentima više nego ikada. Visoka učilišta imaju sigurnije financiranje za subvenciju školarina: u 2012. godini za besplatni je studij bilo namijenjeno 94 milijuna kuna 2013. čak 250 milijuna, što je povećanje od 165 posto, a za sljedeću smo godinu osigurali 253 milijuna. U proračunu za 2014. godinu Vlada je za državne stipendije osigurala 56 milijuna u odnosu na 37 u prošloj godini, dakle, 50 posto više! Zahvaljujući reformi u sustavu prehrane bitno veći broj studenata ima potpune obroke: broj prodanih menua u RH listopada 2013. povećan je za 88 posto u odnosu na listopad 2012., a broj menu obroka porastao je s 185.000 na 350.000! Iznos za smještaj i prehranu u 2014. povećali smo za 36 milijuna, kapitalne rashode za 20 milijuna, a za informacijsku infrastrukturu osigurali dodatna četiri milijuna, što je ukupno povećanje od 60 milijuna. Zahvaljujući kvalitetni projekata koje smo pripremili, pred potpisivanjem smo ugovora s EI bankom vrijednim milijardu i 300 milijuna kuna za unapređenje studentskog standarda u RH, koji će pomoći da se i na Splitskom sveučilištu neki projekti završe. ...

Hrvatsko je društvo u dubokim promjenama što zahtijeva dugoročno promišljanje o mjestu obrazovanja i znanosti u društvu. Nemjerljivi doprinosi Splitskog sveučilišta i splitskih znanstvenika otvaraju velike mogućnosti za suradnju i uključivanje naše znanosti u europske i svjetske tokove gdje se priznaje samo jedan kriterij – kriterij izvrsnosti. A taj kriterij vrijedi na Splitskom sveučilištu što pokazuju i brojne nagrade, ne samo u okvirima hrvatske znanosti, nego i cjelokupne svjetske akademske zajednice.

Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski: Kako u obećanu zemlju

Dan Sveučilišta okuplja nas i plodno povezuje. Povezuje sve sastavnice, određnice, razine i dimenzije grada i društva jer sveučilišno je tlo plodno tlo. Drago mi je da smo ovdje u sveučilišnom kampusu, jer 'kampus' znači doista polje. Na ovom polju se sanja, traži, na ovom polju se gradi put prema - rekao bih to biblijskom kategorijom - prema obećanoj zemlji. Doista Hrvatska to može biti. I ovdje naslućujemo te horizonte u našoj mladosti, u našim stručnjacima. Kroz dioptriju znanja, stručnosti, mudrosti i duhovnosti svi mi ne gledamo na isti način, naš put nije monoson, on je polifon i samo se tako može naslućivati,

ti, graditi i vjerovati u obećanu zemlju. Kako bi naši pogledi i stavovi bili dovoljno ljudski i cjeloviti, ovdje ću podsjetiti na riječi Alberta Einsteina Znanost bez vjere je hroma, vjera bez znanosti je slijepa! A pri kraju svog života svoj je testament izrazio ovako: 'Obraćamo se mi, znanstvenici, ljudima kao ljudi ljudima. Sve možemo zaboraviti, ali ljudskost ne.' S ove dvije koordinate možemo trasirati, tražiti i ići putem koji vodi u obećanu zemlju. Dan Sveučilišta sumira sve dane u smislu prethodnice koja vjeruje, vidi, poziva i vuče sve nas, i ja želim da naše Splitsko sveučilište raste, cvjeta, živi.

Goran Kovačević, zamjenik gradonačelnika: Grad je prepoznao Sveučilište

U ime Grada želim zahvaliti svima koji su svojim trudom, radom i vizijama pomogli da naš Split postane velik sveučilišni centar. Sveučilište je temelj našeg razvoja i naša velika komparativna prednost. ... Grad Split to prepoznaje i ulaže u izvrsnost i suradnju sa Sveučilištem odvajajući, između ostalog, i 5,5 milijuna kuna godišnje za stipendije najboljim studentima i đacima. Čestitam svim nagrađenim profesorima i studentima i svima zajedno želim rezultate na korist našeg Splita i naše Hrvatske.

Alfio Barbieri, Predsjednik Rektorskog Zbora: Snaga Sveučilišta u Splitu

... Vaš znanstveno-nastavni rad obuhvaća mnoštvo područja i disciplina snažno obilježenih specifičnostima jadranskog područja. Splitsko je sveučilište zaslužno za stvaranje ogromnog potencijala znanja i stručnosti koji prožima svaku poru društvenog i gospodarskog života. Međunarodna suradnja i mobilnost studenata i nastavnika razmjenjuje i pronosi iskustva širom EU i cijeloga svijeta, dopirući i do SAD-a, Kanade, Rusije, Južne Koreje, Švicarske, Norveške, Austrije, Francuske, Italije, Njemačke, Poljske, Rumunjske, ali i do onih najbližih - Slovenije, BiH, Makedonije... Tako se akademski snaga ovog sveučilišta širi međunarodnim tokovima znanstvene izvrsnosti vraćajući u zemlju ono najvrjednije - kvalitetan mladi kadar koji će graditi budućnost zemlje i cijele regije. Na tome vrijedi ustrajati osobito u ovako kriznim i turbulentnim vremenima u kojima je kvaliteta nastavnog i znanstvenog djelovanja jedan od rijetko čvrstih oslonaca bolje sutrašnjice...

Valter Boljunčić, Saborski odbor za obrazovanje: Zauzeti mjesto koje nam pripada

U mediteransku sliku grada Splita jako lijepo se uklapa moderni i lijepi kampus. Graditi ga nije bilo lako, niti u godinama kad je gospodarstvu išlo bolje tako da moram uputiti čestitke gospodinu rektoru i suradnicima na izuzetnom trudu da dodemo do ovakva kampusa... Rezultati truda

što ga mladi ulažu u znanost i obrazovanje možda ne vidi odmah, ali to je gotovo jedini način da izađemo iz krize i u doglednoj budućnosti dodemo na mjesto koje nam pripada i po prirodnim i po duhovnim ljepotama i dosezima koje smo u povijesti dosegli kroz pojedince poput Marulića, Boškovića i Tesle.

Zlatko Ževrnja, župan Splitsko-dalmatinski: Izvrsnu suradnju nastaviti

Pred nekoliko smo dana na radnom sastanku s rektorom, prorektorima i dekanima svih fakulteta još jednom potvrdili tu sjajnu suradnju Sveučilišta u Splitu i Splitsko-dalmatinske županije, na svim područjima i sa svim sastavnicama Sveučilišta.

Premda kao Županija tu zakonsku obvezu nemamo, mi za Sveučilište godišnje izdvajamo gotovo milijun kuna, redovno pomažemo organiziranje niza stručnih konferencija i simpozija, zajedno radimo na kandidaturi razvojnih projekata na EU-fondove, intenzivno surađujemo s Uredom za transfer tehnologije...

Zahvaljujem se našim sveučilišnim profesorima za njihov doprinos aktualnoj razvojnoj strategiji Županije, i upućujem vam poziv na izradu novog strateškog dokumenta za razdoblje 2014. - 2020. Pritom želim podsjetiti da nedavne izmjene i dopune županijskog prostornog plana otvaraju brojne nove razvojne mogućnosti. U ime cijele Županije izražavam čestitke svim nagrađenima, Sveučilištu u Splitu čestitam njegov Dan, a našem rektoru i svim dekanima zahvaljujem na sjajnoj suradnji.

Mirjana Matijević, ravnateljica 3. gimnazije: Sveučilište treba maturante

Osobita mi je čast što sam kao ravnateljica Treće gimnazije u Splitu pozvana da se obratim ovom cijenjenom skupu. Nekako mislim da to i nije slučajno jer naša se gimnazija uvođenjem državne mature po svojim rezultatima i formalno svrstala u sam vrh najboljih gimnazija u Hrvatskoj. Samim tim, naši maturanti su zanimljiv potencijal svim fakultetima.

Osobno me veseli što je većina naših maturanata prepoznala Splitsko sveučilište kao svoj izbor. One godine od 182 naša maturanta, njih 135 ili 74 posto je izabralo neke od fakulteta sa Splitskog sveučilišta. FESB je upisalo 57 maturanata, PMF 23, Medicinu 18. S obzirom na program Prirodoslovno-matematičke gimnazije – logično. Ali ovdje moram napomenuti da su upravo to fakulteti koji su nam nudili suradnju, s kojima smo se povezivali u nizu projekata i s kojima su naši učenici imali priliku surađivati tijekom svog srednjoškolskog obrazovanja.

Tu posebno moram istaknuti dugogodišnju kontinuiranu suradnju s FESB-om, osobito preko DUMP-a, i zahvaliti na potpori. Nadam se da će naši fakulteti i nadalje tražiti načine povezivanja sa srednjim školama. Svaka vaša pomoć za nas je dragocjena i veliki poticaj i izazov našim učenicima, a za njih se, vjerujte, vrijedi boriti.

i Smotra Sveučilišta u Splitu

Dragan Poljak, Igor Jerković, Nikola Rausavljević, Ante Krstulović, Marina Marasović Alujević, Božo Vrdoljak

Godišnje nagrade Sveučilišta u Splitu za znanstvena postignuća

Nagrada 'Ruđer Bošković' za prirodne i biomedicinske znanosti Igoru Jerkoviću

Prof. dr. sc. Igor Jerković, od 1998. zaposlenik Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, nagradu "Ruđer Bošković" dobio je za istaknuto djelovanje u znanstvenom području prirodnih znanosti (kemija). Njegovo uže područje znanstvenog interesa je primijenjena organska kemija prirodnih spojeva.

Do sada je objavio 63 znanstvena rada u Current Contents (CC) i Web of Science (WoS) časopisima, a glavni je autor u 40 radova. Prema ISI WoS citiran je 600 puta (h indeks 14). Tijekom 2012./13. god. je objavio (ili su prihva-

ćeni za objavljivanje) 18 izvornih znanstvenih radova u prestižnim međunarodnim znanstvenim časopisima koji su referirani u CC i WoS (glavni autor je u 14 radova). Šest radova je objavljeno u prvom kvartilu (Q1) predmetne kategorije časopisa, a četiri u drugom kvartilu (Q2) što ukazuje na doprinos nacionalnoj i međunarodnoj znanosti.

Tijekom 2013. prof. Jerković je održao dva pozvana predavanja na međunarodnim skupovima, boravio je kao gostujući profesor na Università degli studi di Cagliari, Facoltà di Bi-

ologia e Farmacia, Cagliari, Italija, gdje je održao predavanja o svom znanstvenom radu. Ove je godine u okviru programa CEEPUS mobilnost prof. Jerković vodio studenta doktorskog studija P. M. Kuš koji je na temelju rezultata ostvarenih pod mentorstvom prof. dr. sc. Igora Jerkovića rangiran kao najbolji doktorand u 2013. god. na Wrocław Medical University, Wrocław, Poljska.

Plakete za izuzetan doprinos razvoju Sveučilišta u Splitu

Ante Krstulović nagrađen za znanstveni, nastavni i stručni doprinos

Prof. dr. sc. Ante Krstuloviću dodijeljeno je priznanje Sveučilišta za izniman doprinos koji je ostvario u znanstvenom, nastavnom i stručnom području svog djelovanja tijekom trideset i pet godina dugogradnog vijeka na Sveučilištu u Splitu. Rođen 1943. u Splitu, diplomirao je, magistrirao i doktorirao (1990.) na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu. Asistent, znanstveni asistent i predavač na FESB-u, od 1992. je na PMF-u u Splitu napredovao od docenta do redovitog profesora u trajnom zvanju. Autor je sveučilišnog udžbenika i zbirke zadataka, a koautor mnogih stručnih knjiga. Predavao je niz kolegija, objavio više od 40 znanstvenih radova u domaćim i međunarodnim časopisima, 13 u časopisima s Impact Factorom, autor je više od

60 stručnih radova i koautor četiriju studija. Od 1984. do 1992. bio je viši stručni suradnik, a kasnije i ravnatelj Instituta Brodosplit; zatim voditelj tima Jadranbroda za rad na projektu "Portalni robot za zavarivanje u brodogradnji", te znanstveni savjetnik Instituta za energetiku i zaštitu okoliša "Ekoner" iz Zagreba. Sudjeluje u poslovima iz područja zaštite okoliša, kao i osiguranja i ostvarenja nadzora pri izgradnji i rekonstrukciji energetskih objekata HEP-a. Značajan doprinos je dao i kao član znanstvenih i uređivačkih odbora nekoliko znanstvenih časopisa i konferencija te kao član stručnih organizacija.

Nagrada 'Marko Marulić' za društvene i humanističke znanosti te umjetnička područja Marini Marasović-Alujević

Prof. dr. Marina Marasović-Alujević u protekloj je godini bila primjerno znanstveno aktivna kao voditeljica Centra Studia Mediterranea i kao voditeljica modula Mediteranski interdisciplinarni kulturološki studij pri doktorskome humanističkom studiju te kao suorganizatorica u pripremi dvaju međunarodnih znanstvenih skupova, vrlo značajnih za Sveučilište. Nagrada je dodijeljena za objavljene radove iz jezikoslovlja, pri čemu se u svojim lingvističkim istraživanjima autorica najviše usmjerila na onomastiku rodnog Splita. Tijekom protekle akademske godine je tiskana i vrijedna monografija autorice pod naslovom Imena Splićana od postanka grada do kraja XVIII. stoljeća u nakladi Filozofskog fa-

kulteta u Splitu. I dosadašnje autoričine knjige, udžbenici, priručnici i radovi objavljeni su pod imenom Sveučilišta u prestižnim svjetskim časopisima, kao što je Rivista Italiana di Onomastica, i u velikom broju inozemnih publikacija. "Hrvatska sveučilišta, uključujući i naše Sveučilište u Splitu, razvijaju značajan znanstveni rad koji je potrebno što više afirmirati u europskim i širim relacijama pa je, stoga, svako priznanje ovakve vrste ne samo nagrada za osobna postignuća nego i važan poticaj za daljnji rad i dalje afirmiranje naše znanstvene sredine", kaže prof. Alujević-Marinović.

Nikoli Rausavljeviću posebno priznanje za osamostaljenje Kineziološkog fakulteta

Kao prodekan za nastavu Fakulteta prirodoslovno-matematičkih znanosti i kineziologije, a zatim i dekan Fakulteta prirodoslovno-matematičkih znanosti i kineziologije, prof. dr. Nikola Rausavljević prvi je među zaslužnima za ostvarenje splitskog sportskog akademskog sna. Svojim dugogodišnjim ustrajnim, samostalnim radom jačao je sponu između Sveučilišta i Zavoda za kineziologiju te stekao snažnu potporu istinskog ljubitelja sporta, rektora Ivana Pavića. Istodobno kao čelni čovjek Fakulteta prirodoslovno-matematičkih znanosti i kineziologije, prof. dr. Nikola Rausavlje-

vić ustrajno i naporno radi na stjecanju formalnih pretpostavki za osnivanje Kineziološkog fakulteta, a posebno je zaslužan za stjecanje kadrovskih uvjeta, te za snažnu nastavnu i znanstvenu međunarodnu potporu Kineziološkom fakultetu u Splitu.

Poslijediplomski (doktorski) studij kineziologije koji je pokrenut za njegova mandata, postao je jedan od najprikladnijih u regiji. Danas u Splitu svoju znanstvenu naobrazbu stječu doktorandi iz cijele Hrvatske, a 20 posto polaznika dolazi iz inozemstva. Razdvajanje PMF-a i Kineziološkog fakulteta pod vodstvom

dekana Rausavljevića izvršeno je na zadovoljstvo svih djelatnika te su to danas dvije nezavisne, znanstveno produktivne i nastavno iznimno uspješne ustanove na ponos grada i Sveučilišta u Splitu. Iznimno zalaganje prof. dr. sc. Nikole Rausavljevića prepoznato je u kineziološkim akademskim krugovima zbog čega je obnašao dužnost povijesnog prvog dekana Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

Nagrada 'Nikola Tesla' za tehničke i biotehničke znanosti Draganu Poljaku

Prof. Poljak je u 2012. i 2013. objavio dva poglavlja u knjigama, 16 radova u znanstvenim časopisima i 16 radova u zbornicima međunarodnih skupova. Vodio je jedan nacionalni i jedan francusko-hrvatski projekt, bio gost urednik jednog međunarodnog časopisa, dva puta pozvani profesor na Université Blaise Pascal u Clermont-Ferrandu u Francuskoj. U ljeto 2012. predsjedavao je dvjema međunarodnim konferencijama. Posljednjih godina recenzirao je veći broj međunarodnih projekata i radova za međunarodne znanstvene

časopise, te bio aktivan u raznim akademskim tijelima, poput Upravnog odbora Hrvatske zaklade za znanost.

Trenutno se bavi istraživanjima vezanim uz fuziju, u okviru šire međunarodne suradnje; u fokusu su i biomedicinske aplikacije elektromagnetskih polja, poput transkranijalne magnetske stimulacije, koja se provode u suradnji s kolegama iz Njemačke, a na putu su i istraživanja elektromagnetskih polja na živce s kolegama iz Francuske. "Nagrada koja dolazi od akademske zajednice je od

iznimne važnosti svakom tko se intenzivno bavi znanstveno-istraživačkim radom u smislu vrednovanja i priznanja rezultata njegova rada. Ipak, bez odricanja i napornog rada rezultati neće doći, a ako vam zadovoljstvo što ste ih dobili nisu dovoljni sami po sebi, tada se znanosti nemojte ni baviti. Znanost trebate živjeti, a to možete jedino ako je istinski volite", ističe prof. Poljak.

Božo Vrdoljak nagrađen za značajan doprinos u znanstvenom i nastavnom radu

Božo Vrdoljak je bio voditelj 11 znanstvenih projekata, od 1972. do 2007. godine, u koje je uključivao i znanstvene novake iz matematike. Održao je preko 50 predavanja na međunarodnim znanstvenim skupovima, te objavio oko 60 znanstvenih radova u časopisima i zbornicima znanstvenih skupova. Područje kojim se bavi je Kvalitativna analiza običnih i parcijalnih diferencijalnih jednadžbi u prostoru Rn. 1984. u Splitu je organizirao prvu znanstvenu konferenciju iz područja ma-

tematike i bio je glavni urednik Zbornika radova koji je izašao 1985. nakon provedene međunarodne recenzije a radovi su referirani i u referalnim znanstvenim matematičkim časopisima u Njemačkoj i SAD. Kao predstavnik Sveučilišta u Splitu, bio je član Matičnog povjerenstva za polje Matematika od uvođenja Povjerenstva do 2009.. U nastavnoj djelatnosti, u preddiplomskim, diplomskim i doktorskim studijama dao je i realizirao dobre nastavne programe i nastavne materijale, uspoređujući s programi-

ma u Evropi i SAD. U Splitu je vodio sve matematičke predmete na FGAG, te neke predmete na FESB-u i PMF-u. Poseban doprinos dao je u nastavi kroz predmete koji se odnose na obične, parcijalne, integralne i jednadžbe matematičke fizike, te numeričku matematiku, teoriju vjerojatnosti i matematičku statistiku.

posebna postignuća

Nagrada za volonterski i humanitarni rad

UDRUŽIS4S

Gornji red: Blanka Bareza, Tina Rici, Ana Babić, Renata Busatto, Ružica Šamanović, Antonia Popić, Eva Čurković, Dunja Falak i Ivana Marelja.
Donji red: Bernarda Privšek, Ana Jerković, Romana Caktaš, Danijela Spahija, Milka Omrčen, Ivan Bačelić-Grgić.

Nagrada za volonterski i humanitarni rad dodijeljena je Udruzi "Studenti za studente Split" (S4S). Udruga je osnovana 2008. Do danas se afirmirala u jednu od najaktivnijih i najprepoznatljivijih studentskih udruga u Splitu. Neki od projekata protekle akademske godine: ● **dobrovoljno davanje krvi** u studentskom domu „Hostel“ ● **humanitarna akcija „Igračka jedna osmiheja vrijedna“** – i studenti i

profesori donosili su igračke, knjige i DVD-ove koje su potom članovi udruge S4S slagali u pakete i darovali djeci koja su božićne blagdane provodila na Pedijatrijskom odjelu KBC-a Firule, kao i članovima Doma za djecu „Maestral“, Centra za odgoj i obrazovanje „Juraj Bonačić“ i Centra „Samaritanac“ ● **projekt S4S Knjiga žalbi i pohvala**, u sklopu kojeg su splitski studenti dva tjedna imali priliku u Knjige upisati sve svo-

je žalbe i pohvale na račun matičnih fakulteta, a sve napisano iznijelo se na S4S večeri u Sveučilišnoj knjižnici pred splitskim dekanima i rektorom ● **tri filmske večeri u učionici doma „Hostel“**, fotografski i literarni natječaj za sve zainteresirane studente, Retro plesnjak u jednom splitskom klubu ● **dvije edukativno-zabavne S4S Sexy večeri**, s predavanjima o spolno prenosivim bolestima i o zanimljivostima o sek-

su, uz stand-up komediju i nagradne igre; online anketa o seksualnim navikama splitskih studenata, koju je ispunilo njih gotovo tisuću ● u Sveučilišnoj knjižnici održano je **predavanje mladih poduzetnika kao i predstavljanje HZZ-a, Student servisa i Mali sajam studentskih poslova**, dok je u Info zoni organizirana tribina o stručnom osposobljavanju ● u suradnji s UNICEF-om organiziran je **humanitarni kartaški tur-**

nir na FESB-u za potrebe projekta „Prve tri su najvažnije“, a S4S sudjeluju i u organizaciji koncerta „Rock do daske“ održanog na Starom placu ● **poticanje studenata na volontiranje**, posebno putem članaka i intervjua na S4S portalu i u emisiji S4S radio, ali i vlastitim primjerom – u studenom smo volontirali u Domu Maestral, COO Juraj Bonačić i Udruzi gluhih i nagluhih, a u siječnju sudjelovali u O'LaLa akciji kuhanja

za beskućnike ● tijekom cijele akademske godine **daruju studente putem svog portala i Facebook stranice** ● **Web stranica Udruge, S4S Portal szssplit.hr** koji svakodnevno donosi vijesti sa Sveučilišta, zanimljive intervjue sa studentima, profesorima i dekanima ● jednom tjedno se emitira **S4S radioemisija na valovima Radio Sunca**, u kojoj ugošćuju zanimljive studente i predstavnike drugih studentskih udruga.

Ivan Bogdanović prima nagradu od rektora Pavića

Nagrada za humanitarni volonterski rad studentu **Ivanu Bogdanoviću**

Ivanu Bogdanoviću, studentu diplomskog studija povijesti na Filozofskom fakultetu u Splitu, na čiju je inicijativu organizirana prva konferencija na Sveučilištu u Splitu posvećena studiranju osoba s invaliditetom pod nazivom „I mi studiramo, zar ne?“ održana u svibnju 2013., dodijeljena je nagrada za volonterski i humanitarni rad. Usprkos sljepoći, Ivan Bogdanović je izuzetnom upornošću, ljubavlju i zalaganjem uspješno završio svoj trogodišnji preddiplomski studij filozofije i povijesti stekavši stupanj prvostupnika, a sada je student na diplomskom studiju. Uz to, on se na osobit način posvetio skrbi za svoje kolegice i kolege – studente s invaliditetom, kako na matičnom, tako i na drugim sastavnicama Sveučilišta, dijeleći s

njima njihove probleme i poteškoće, ali ujedno ih i hrabreći, okupljajući i potičući da nastave započeto, da se hrabro i odvažno suoče s rješavanjem brojnih poteškoća koje su im često na putu te da zauzmu mjesto u svakom smislu ravnopravnih i u svakom smislu jednakovrijednih među svojim kolegicama i kolegama na Sveučilištu, danas, te sutra u našem društvu. Kolega Bogdanović, uvijek vedar, uporan i zauzet, širio je vedro ozračje među svim svojim kolegicama i kolegama i obogaćujući svih svojom osobom i svojom nazočnošću. Dokaz toga je i prva konferencija Studenata s invaliditetom pod nazivom „I mi studiramo, zar ne?“ održana na Filozofskom fakultetu. Duša toga značajnog poduhvata bio je i u idejnom i or-

ganizacijskom smislu upravo student Ivan Bogdanović. Područje uključivanja mladih s invaliditetom u visoko obrazovanje je područje koje je zbog svoje važnosti za nevišani i dostojanstven život osoba s invaliditetom i istodobno nedostatne pažnje koju ima u promišljanjima visokoškolskog obrazovanja u posebnom fokusu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom Anke Slonjšak. Pravobraniteljica je dala podršku i aktivno sudjelovala u ovoj vrijednoj i nadasve uspješno izvedenoj inicijativi. Neki od uspješno realiziranih ciljeva konferencije bili su senzibilizacija hrvatske javnosti o problemima, ali i mogućnostima osoba s invaliditetom te profiliranje Splita u hrvatski centar za studiranje osoba s invaliditetom. Posebnu vri-

jednost uspješnom konceptu konferencije dalo je sudjelovanje kolega bez invaliditeta s raznih sastavnica Sveučilišta u Splitu.

Pregled izlagača i tema o kojima se raspravljalo na konferenciji ukazalo je na sveobuhvatnost obrade teme o obrazovanju osoba s invaliditetom, arasprava je posvjedočila o velikom senzibilitetu prvenstveno uprave Filozofskog fakulteta u Splitu, ali i drugih sastavnica Sveučilišta o potrebi unaprjeđenja položaja studenata s invaliditetom na tom Sveučilištu.

Time je ujedno i pitanje osiguravanja jednakih mogućnosti studiranja za studente s invaliditetom dobilo dužnu pozornost svih dionika koji su ključni za ostvarivanje tog cilja.

Nagrade za popularizaciju znanosti

Nagrada za popularizaciju znanosti dodijeljena je Nataliji Dunić, studentici 5. godine Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu, i Marinu Viđaku, studentu 4. godine Medicinskog fakulteta u Splitu, za angažirani rad na promociji znanosti, posebice za doprinos u organizaciji Festivala znanosti, manifestacije kojoj je cilj približiti znanost javnosti, odnosno informirati javnost o aktivnostima i rezultatima u području znanosti, poboljšati javnu percepciju znanstvenika te motivirati mlade ljude za istraživanje i stjecanje novih znanja

Natalija Dunić: Izazov približavanja znanosti široj javnosti

Najvrjednije iskustvo vezano uz organizaciju Festivala znanosti, uz mogućnost druženja i suradnje sa splitskim znanstvenicima, predstavlja mi rad na raznim projektima popularizacije znanosti. U rad Festivala sam se uključila prije nekoliko godina, kad sam krenula sa svojom prvom idejom. Entuzijizam koji se tada rodio na krilima uspjeha potaknuo me da nastavim, a ideje su stizale same od sebe. Moje aktivnosti na Festivalu obično uključuju rad velikog broja studenata našeg Sveučilišta. Tako, na primjer, kroz projekt "U dodiru znanosti" želim svoja prijašnja iskustva prenijeti studentima kroz razne radionice gdje ih usmjeravam k pravilnijem načinu pričanja o znanosti. Isti ti studenti poslije na Festivalu imaju priliku odabrati njima blisku temu i predstaviti je javnosti kroz predavanje. Za njih to zaista bude poseban doživljaj jer je obično riječ o njihovom prvom javnom nastupu.

Da bi se neka teorija smatrala znanstvenom, ona mora biti rigorozno formulirana, a da bismo je smatrali trenutno najboljim "kandidatom za istinu", mora proći niz nezavisnih eksperimentalnih provjera. S druge strane, pseudoznanost je imitacija, koja se pokušava predstaviti kao znanost, ali

zapravo samo oponašajući neke od njezinih postupaka, bez ikakve dodatne provjere. Pseudoznanstvenici se referiraju na dijelove znanstvenih iskaza, teorija ili paradigmi, umjetno ih vade iz konteksta i pritom ih pogrešno ili zlonamjerno interpretiraju na način na koji im odgovara stvarajući tako publici privid jednostavnosti i razumijevanja – možda je to i razlog zašto je pseudoznanost danas toliko raširena – praksa pokazuje kako se ljudi češće priklanjaju "pričama" koje su im bližije i jasnije.

Znanost, a pogotovo prirodne znanosti, prepuna je apstrakcija i nije jednostavan posao osmisliti način da se javnosti predstave i objasne njezina dostignuća.

Upravo stoga, kao vlastiti izazov vidim zadatak približavanja znanosti široj javnosti kako bi se uvidjelo da

Natalija Dunić i Marin Viđak

je ona intrigantna, zanimljiva, intelektualno izazovna i korisna.

Festival znanosti koji se u Splitu održava već neko vrijeme jedan je od boljih primjera na koji način popularizirati znanost.

Drago mi je da je moj rad, kao i rad mog kolege Marina Viđaka, na Festivalu priznat

od strane Sveučilišta. No, ono što mi je draže jest to da možemo biti primjer i ostalim studentima da se i sami uključe u rad popularizacije znanosti bilo na isti ili sličan način.

Koliko god se činilo da možda oduzima previše vremena ionako pretrpanog studentskog života, isplati se!

Marin Viđak: Znanstvena spoznaja i ljudska želja za znanjem me fasciniraju

Još kao srednjoškolac, Marin Viđak počinje aktivno sudjelovati u radu Festivala znanosti, od rujna 2010. član je Organizacijskog odbora Festivala, a iste je godine bio jedan od sudionika natjecanja Laboratorij slave te je postao finalist i sudjelovao i na Famelabu u Zagrebu. Godine 2012. organizira radionicu "GT-CA: Abeceda života", a u rujnu iste godine kao studentski asistent pomaže na ljetnom znanstvenom tečaju Medicinskog fakulteta u Splitu u suradnji s Europskom organizacijom za molekularnu biologiju. Godine 2013., na poziv Instituta "Ruder Bošković", sudjeluje u organizaciji Noći istraživača 2013. u Zagrebu. Jedan je od autora prvog Vodiča za brucose na Medicinskom fakultetu u Splitu i studentski urednik fakultetskog časopisa Glasnik.

"Već sam tri godine aktivno uključen u organizaciju Festivala znanosti, naročito u 'nevidljivom' dijelu pripreme. Osim osobnog zadovoljstva dobro odrađenim poslom, nemam druge koristi pa mi je iznimna čast i zadovoljstvo primiti nagradu koja pokazuje kako Sveučilište cijeni moj trud.

Koristi ovakvog angažmana subrojne – osim sigurnosti koju sam stekao u javnom nastupu, imam već trogodišnje iskustvo organizacije velikih događanja, te iskustvo uradu srednjoškolcima kojima sam organizirao i vodio radionice, a okušao sam se i u pro-

midžbi putem novih medija.

Vjerujem da mi sva ta iskustva mogu pomoći u budućoj profesionalnoj karijeri. Ostvario sam dosta kontakata s profesorima i znanstvenicima. Međutim, znanost, znanstvena spoznaja i ljudska želja za znanjem svaki me put iznova fasciniraju, i činjenica da sam uspio barem donekle pripomoći da se ta fascinacija proširi i da smo uspjeli izmamiti osmijehe na mnoga lica, dovoljna mi je nagrada. Budući da je znanost teška, a skepticizam se ne prodaje baš najbolje, važna je suradnja s medijima. Neznanstveni prikazi koji daju na prvi pogled uvjerljive priče o prirodnim fenomenima svima su dostupni, dok je one skeptične jako teško pronaći, i to moramo promijeniti.

Popularizirati znanost još je teže kad u školama imate samo nekoliko sati posvećenih znanstvenoj metodi.

Zato mislim da je vrlo bitno da se Festival znanosti, kao i drugi oblici popularizacije znanosti, približe djeci na jasan i zabavan način. Nedovoljan broj ljudi shvaća da pseudoznanost može i izravno štetiti – u medicini promicanje alternativnih metoda liječenja može ljude prekasno usmjeriti liječniku ili ih u najboljem slučaju samo dobro opaliti po džepu.

Vjerujem da se u Splitu skupila odlična ekipa mladih entuzijasta koji će u budućnosti intenzivirati svoje djelovanje, a Rektorova je nagrada pokazatelj da se to isplati i nadam se da će motivirati još koga da nam se priključi."

Nagrada za sportske uspjehe dodjeljuje se ovogodišnjim sveučilišnim prvacima Europe:

Košarkaška ekipa Sveučilišta u Splitu u sastavu: Babić, Rašetina, Vuko, Biočić, Marin, Režić, Tešija, Vitali, Škaro, Bilić, Petrašić, Radoš, trener Milan Karakaš, koja je osvojila zlato na 12. europskom sveučilišnom prvenstvu u košarci održanom u Splitu od 21. do 28. srpnja 2013. godine.

Streetball ekipa Sveučilišta u Splitu u sastavu: Marin, Škaro, Vitali, trener Kaliterna, koja je osvojila zlato na 1. europskom sveučilišnom prvenstvu u streetball košarci 3x3, održanom u Rotterdamu od 21. do 24. kolovoza 2013. godine.

transfer tehnologije

Piše:
IVANA VUKA

Već treću godinu zaredom UTT podupire poduzetnike i znanstvenike u procesu prijave na PoC program, koji financira predkomercijalne aktivnosti dokazivanja inovacija. Potpora omogućuje usmjeravanje daljnjeg razvoja i smanjenje rizika investicije u kasnijoj fazi te na taj način povećava vjerojatnost uspješne komercijalizacije. Do sada je kroz ovaj program u Splitu uspješno provedeno šest projekata ukupne vrijednosti veće od 2,1 milijun kuna. Svakim novim natječajem broj prijava raste pa su prijavljeni projekti iz godine u godinu sve kvalitetniji te nadmaše predviđena raspoloživa sredstva. Ove godine iz zjama Svjetske banke osigurano je 15 milijuna kuna, što će biti dovoljno za financiranje 50 najboljih projekata.

Inovativni proizvodi i usluge temelj su konkurentnosti koja je danas posebno važna kada smo postali jedinstveno tržište europske zajednice. Ulaganje u istraživanje i razvoj te suradnja poslovne i akademske zajednice nužno su nam potrebni kako bismo osigurali kompetitivnu prednost. Ideje za potpuno nove koncepte, kao i koncepte koji unaprjeđuju postojeća rješenja, zahtijevaju posebnu podršku i ulaganja koja najčešće i uz minimalno financiranje može polučiti velike rezultate.

Osnažiti i potaknuti suradnju tvrtki i istraživačkih institucija

Projekt Alarm astmatičnog napada, dr. sc. **Mirjane Bonković** s Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, iznimno je interesantan jer iza nje stoji vrlo humana ideja podizanja kvalitete života osoba oboljelih od astme, a posebno djece. Astma je jedna od najčešćih kroničnih bolesti današnjice, a rana detekcija napada ključna je za brzu primjenu lijeka i povećavanje njegove učinkovitosti. Ideja je inovativnim pristupom i metodama unaprijediti postojeće uređaje za ranu detekciju napada.

Projekt dr. sc. **Nataše Štambuk Cvitanović** s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije ima za cilj izradu prototipa uređaja za automatsko snimanje i verifikaciju uzoraka stijene. Osnovna primjena uređaja je u građevinarstvu, rudarstvu i naftnoj industriji, gdje uzorci moraju zadovoljavati vrlo stroge zahtjeve pravilnosti oblika pri raznim testiranjima i mjerenjima. Uspjehom projekta bi se postigle značajne uštede u vremenu i cijeni ispitivanja, a s obzirom na široku primjenu ovakvog uređaja ne iznenađuje činjenica da je interes već izrazio i nekoliko međunarodnih tvrtki.

Nametnici u ribi često su uzrok odbijanja izvoza te stoga predstavljaju financijske gubitke za proizvođače. Također, i problem su javnog zdravlja, stoga je pravodobna detekcija nametnika vrlo važna. Projekt

Inovativni znanstveno-poduzetnički projekti vrijedni 880 tisuća kuna

Ured za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu, u okviru Programa provjere inovativnog koncepta (PoC) Poslovno-inovacijske agencije Republike Hrvatske, pomogao je istraživačima Sveučilišta u Splitu u osiguravanju financiranja projekata koji će pretvoriti istraživanja u komercijalne proizvode

Inovacijski kontakti sastali su se 26. studenog kako bi zajedno pripremili metodologiju mapiranja i označili njegov početak

dr. sc. **Vide Šimat** s Odjela za studije mora dokazat će koncept uređaja za detekciju nametnika u proizvodnji koji ima veliki tržišni potencijal te bi donio značajne uštede u ribljnoj industriji. Ako se ova inovacija dokaže, ubrzao bi se proizvodni proces i osigurala zdravstvena ispravnost, što je od iznimne važnosti u prehrambenoj industriji.

Projekti koje UTT provodi, poput PoC-a i *Europske poduzetničke mreže*, kao i projekt *Jadranska mreža za transfer tehnologije*, imaju zajednički cilj osnažiti i potaknuti suradnju tvrtki i istraživačkih institucija. Ovakvi rezultati stoga posebno ohrabruju, kao i činjenica da se iz godine u godinu povećava broj projekata zasnovanih na suradnji poduzetnika i znan-

stvenika. Uloga UTT-a će se i u budućnosti temeljiti na aktivnoj podršci razvoju inovacija, pomoći prigodom pronalaska partnera za transfer tehnologije te besplatnoj promociji proizvoda i usluga tvrtki i istraživača u našoj regiji.

Istraživačka infrastruktura dostupna društvenoj zajednici

Kroz projekt *Jadranska mreža za transfer tehnologije – TTA-dria* podržat će se razvoj i uspostavljanje trajnih usluga u području razvoja tehnologija na sveučilištima i javnim institutima koje će olakšati suradnju znanosti i gospodarstva, poboljšati otvorenost te aktivno uključiti širu društvenu zajednicu.

Jedna od projektnih aktiv-

nosti je mapiranje znanstveno-istraživačkih kapaciteta sveučilišta, instituta i veleučilišta u našoj regiji. Identificiranjem raspoložive opreme, znanja i usluga cilj je međusobno umrežiti i osnažiti suradnju s tvrtkama te im omogućiti rast kroz međunarodnu kompetitivnost.

U sklopu ostalih aktivnosti Projekta uspostavljena je mreža inovacijskih kontakt osoba na sastavnicama Sveučilišta u Splitu, Veleučilišta "Marko Marulić" u Kninu, Sveučilišta u Dubrovniku, Instituta za oceanografiju i ribarstvo te Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša. Inovacijski kontakti će u suradnji s UTT-om biti na raspolaganju kako bi potaknuli i olakšali suradnju s gospodarstvom.

Kao jedan od dugoročnih ciljeva Sveučilišta u Splitu u ovom procesu podrške istraživanju i inovacijama jest priprema projekta *Znanstveno-inovacijskog centra* koji će se financirati iz strukturnih fondova Europske unije. Projekt je prošao prvu evaluaciju i trenutno se nalazi na indikativnoj listi Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Kako bi osiguralo strateški pristup i povećalo krajnju korist Znanstveno-inovacijskog centra široj zajednici, Sveučilište je krenulo s izradom plana laboratorijske opreme koja će biti dostupna svima prema principu otvorenog pristupa.

Vizualizacija idejnog rješenja Znanstveno-inovacijskog centra na sveučilišnom kampusu Visoka

SVEUČILIŠTE U SPLITU FILOZOFSKI FAKULTET

raspisuje
NATJEČAJ
za izbor:

1. jednog nastavnika u znanstveno nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju za znanstveno područje društvenih znanosti, polje sociologija, grana sociološka metodologija na Odsjeku za sociologiju;

2. jednog nastavnika u znanstveno nastavno zvanje i na radno mjesto docenta za znanstveno područje društvenih znanosti, polje sociologija, grana posebne sociologije na Odsjeku za sociologiju;

3. jednog nastavnika u naslovno znanstveno nastavno zvanje docenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija na Odsjeku za povijest umjetnosti.

Na Natječaju mogu ravnopravno sudjelovati pristupnici oba spola.

Pristupnici trebaju ispunjavati opće i posebne uvjete utvrđene odredbama Zakona o radu (NN br. 149/09., 61/11. i 82/12.), Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka USRH, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13. i 139/13.), Odluke Rektorskog zbora o uvjetima za izbor u znanstveno-nastavna zvanja (NN 106/06.), Statuta Filozofskog fakulteta u Splitu i Priručnika o sustavu za unaprjeđivanje kvalitete Filozofskog fakulteta u Splitu (www.ffst.hr).

Pristupnici, uz prijavu, trebaju priložiti:

- životopis,
- presliku dokaza o državljanstvu,
- preslike odgovarajućih diploma,
- prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti,
- popis radova,
- radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor,
- za pristupnike koji su strani državljanima dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (C2-napredno znanje),
- drugu odgovarajuću dokumentaciju o ispunjavanju uvjeta za izbor.

Napomena: sva dokumentacija, osim radova, predaje se u dva primjerka, a životopis, prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti i popis radova, uz tiskani, trebaju biti dostavljeni i u elektroničkom obliku (na CD-u u 1 primjerku).

Rok za podnošenje prijave je 30 (trideset) dana od dana objave Natječaja.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja šalju se poštom na adresu: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Sinjska 2, 21000 Split.

Zakasnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Poziv istraživačima na dostavu specifikacija potrebne opreme

●● U sklopu projekta Znanstveno-inovacijskog centra (ZIC), Sveučilište u Splitu namjerava opremiti centar i kampus modernom znanstveno-istraživačkom opremom koja će biti dostupna svim istraživačima i tvrtkama koje imaju potrebu za primjenjivim istraživanjima. ZIC će omogućiti napredna znanstvena istraživanja, njihovo međunarodno umreženje, osnažiti suradnju s tvrtkama te tako potaknuti nove istraživačke i poduzetničke inicijative u regiji.

Sveučilište poziva sve zainteresirane znanstvenike i istraživače da se jave upravama svojih sastavnica ili UTT-u kako bi se upoznali s potrebnim zahtjevima. Rok za sudjelovanje u ovom pozivu je 31. siječnja 2014. godine.

Svečano proslavljen Dan FGAG-a

Ove je godine prvi put dodijeljena novoustanovljena nagrada 'Ivana Šverko', nazvana po prerano preminuloj profesorici FGAG-a, arhitektici, ključnoj osobi u osnivanju i razvoju Studija arhitekture na splitskom Sveučilištu

Piše:

MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije 20. prosinca tradicionalno je proslavljen Dan fakulteta. Nakon izvješća dekana Harapina, "mladim umirovljenicima" Nataši Bilić i Blaženki Kovačić te Boži Vrdoljaku uručeni su prigodni darovi.

Nova izdanja

Predstavljene su nove knjige: "Analysis and modelling of non-steady flow in pipe and channel networks" prof. dr. sc. Vinka Jovića, "Arhitektonski natječaji u Splitu 1996.-2005."

prof. dr. sc. Darovana Tušeka, "Pregled arhiva i dokumentacije urbanističkog zavoda Dalmacije – Split (URBS) 1947.-2008." Nataše Bajić-Žarko i Katje Marasović, "Hidrogeologija: Primjena u graditeljstvu" prof. dr. sc. Andree Bačani i prof. dr. sc. Tatjane Vlahović, zbornik sažetaka Prvog skupa mladih istraživača iz područja građevinarstva, arhitekture, geodezije i elektrotehnike "Zajednički temelji" urednika Vladimira Divića, dipl. ing. građ., izv. prof. dr. sc. Borisa Trogrlića i izv. prof. dr. sc. Hrvoja Gotovca, Book of abstracts: 4th Procjet Workshop "Japanese-Croatian Projekt on Risk Identifikacion and Land-

Use Planning for Disaster Mitigation of Landslides and Floods in Croatia". Predstavljena su i dva izdanja, za 2012. i 2013. godinu, međunarodnog časopisa Inženjersko modeliranje, godišnjak studija arhitekture s najboljim radovima studenata i profesora arhitekture, te je prvi put uručena nagrada "Ivana Šverko". Posebno priznanje uručeno je Moreni Galešić za doprinos u organizaciji Prvog skupa mladih istraživača iz područja građevinarstva, arhitekture, geodezije i elektrotehnike "Zajednički temelji".

Nagrada Ivana Šverko

Ove je godine prvi put dodije-

Skulptura Kažimira Hrašte

Filip Kobzinek

ljena novoustanovljena nagrada Ivana Šverko, nazvana po prerano preminuloj profesorici FGAG-a, arhitektici, ključnoj osobi u osnivanju i razvoju Studija arhitekture na splitskom Sveučilištu. Nagrada se dodjeljuje studentu/studentici za izuzetna postignuća ostvarena tijekom prethodne akademske godine na Sveučilišnim studijima arhitekture, a sastoji se od skulpture Kažimira Hrašte. Nagrada je, na prijedlog Povjerenstva za studij arhitekture, odlukom dekana dodijeljena studentu Filipu Kobzineku, za izuzetno postignuće – priznanje njegovu studentskom projektu obiteljske kuće na Marjanu u Splitu, izrađenom pod mentorstvom prof. Nikole Popića. Ovom studentskom projektu je Organizacijski odbor 47. zagrebačkog salona - Arhitektura i urbanizam 2009.-2012. na prijedlog selektora Dražena Juračića dodijelio u studenome 2012. godine Posebno priznanje.

Promocija knjige "Razvoj i poznavanje materijala"

Alumni KTF-a 20. studenoga je organizirao promociju knjige "Razvoj i poznavanje materijala" autora prof. dr. Ivana Radića. Riječi 'razvoj i poznavanje materijala' u tolikoj su mjeri ušle u svakodnevni rječnik poslovnog govora, da one velikom broju ljudi ne predstavljaju više svoje pravo značenje niti funkciju.

Pojmovi kao što su razvoj i poznavanje materijala imaju višestruko značenje i u osnovi predstavljaju znanstvenu disciplinu koja istražuje i proučava svojstva i ponašanje materijala, kao i zakonitosti njihovih promjena u različitim uvjetima povremenog ili

trajnog opterećenja i okolnih djelovanja. Knjiga "Razvoj i poznavanje materijala" je pokušaj da se sintetski obuhvate saznanja u području transformacije materijala od njihovih početaka do današnjeg doba. Povijest građevinskih materijala je riznica spomenika kulture, ali oni su tek neki svjedoci prošlih vremena.

Čudesna je simbioza spomenika različitih materijala i različitih kultura utkanih duboko u drevnu prošlost i sadašnjost. Znanstveno-istraživačka djelatnost u području ispitivanja materijala je "conditio sine qua non" za stvaranje našeg planeta.

L.V.

Veleposlanik Izraela na Filozofskom fakultetu

Veleposlanik Izraela u Republici Hrvatskoj N.J.E. Yossi Amrani, na Filozofskom je fakultetu u Splitu 18.11.2013. studentima preddiplomskog studija sociologije i povijesti održao zanimljivo predavanje na temu "The Middle East in an era of turmoil and challenge". Veleposlanik je govorio o budućnosti Bliskog istoka u vremenima nemira te o izgledima za regionalnu stabilnost.

L.V.

Farmaceuti organizirali Fritulijadu

U atriju novog Studentskog doma na Kampusu 13. prosinca sve je mirisalo na fritule koje su pripremali studenti Farmacije. Riječ je o našem prvom projektu otkako smo članovi Udruge studenata farmacije i biokemije CPSA - Humanitarnoj božićnoj fritulijadi. Udruga je do sada okupljala studente samo iz Zagreba kao donedavno jedinog farmaceutskog fakulteta u Hrvatskoj, ali sada je bogatija za više od sto novih članova splitske Farmacije. U Zagrebu se pripremaju palačinke, ali mi smo se odlučili za nešto tipičniju slasticu za naše područje, a osim

fritula u ponudi su se mogli naći razni neodoljivi kolači, tostevi, topla i hladna pića. Sav prihod prikupljen je za udrugu Down 21 koja postoji od 2000. godine s ciljem poticanja punog uključivanja svih osoba s Downovim sindromom u sve segmente života zajednice, a posebnu brigu dobivaju djeca.

Događaj je privukao ponajviše mnogo mladih, ali i naše profesore, rektora, voditeljicu Studentskog centra, pa i medije. Uz glazbu, druženje i čašćenje uoči Božića svi smo zajedno od puno malih napravili jedno veliko dobro djelo.

ANA Marija MILAT

Reumatologija u kliničkoj praksi

Tečaj je održan uz potporu MZOS-a, a vrednovan je bodovima Hrvatske liječničke komore

Liječnici Kliničkog bolničkog centra Split (KBC Split), ujedno nastavnici Medicinskog fakulteta u Splitu (MEFST), organizirali su pri MEFST-u poslijediplomski edukacijski tečaj najviše kategorije «Reumatologija u kliničkoj praksi», 10. - 12. listopada. Organizatori i voditelji tečaja su bili prof. dr. sc. Dušanka Martinović Kaliterna (Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju KBC-A Split) i prof. dr. sc. Tonko Vlak (Odjel za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju KBC-a Split). Održan je uz potporu Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta (MZOS), koje ga je prepoznalo kao kvalitetni sadržaj i nužnost u edukaciji brojnih liječnika raznih profila i specijalizacija. Tečaj je prihvaćen i vrednovan (bodovima) od Hrvatske liječničke komore. Medicinski fakultet u Splitu, omogućio je svojim nastavnicima i svim polaznicima maksimalne tehničke uvjete za trodnevnu edukaciju, pa je bilo normalno da je svečano otvorenje i početak Tečaja, pozdravnim govorom uvećao i dekan MEFST, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, pozdravivši pri tome

Organizatori tečaja: prof.dr.sc. Dušanka Martinović Kaliterna i prof.dr.sc. Tonko Vlak

sve predavače i sudionike, kao i organizatore.

Dva Rakovca splitskim reumatolozima

Upravo je uz voditelje Tečaja vezana i jedna zanimljivost. Naime, od krovne li-

ječničke organizacije, Hrvatskog liječničkog zbora, splitski su reumatolozi u ovoj godini nagrađeni pojedinačnim najvišim priznanjem te organizacije - Odličjem Ladislav Rakovac. Dva Rakovca za splitsku reumatologiju u jednoj godini je uistinu prava rijetkost, ali je najveće priznanje dosadašnjem radu vodećih splitskih reumatologa. Broj ukupno registriranih sudionika je premašio sva očekivanja – registrirano je bilo 125 aktivnih sudionika, koji su pristigli iz raznih krajeva Hrvatske: Zagreba, Dubrovnika, Knina, Makarske, Šibenika, srednjodalmatinskih otoka, Splita i njegove šire okolice. Među njima je bilo specijalista i specijalizanata raznih specijalnosti - u najvećem broju iz područja fizikalne medicine i rehabilitacije, interne medicine, anesteziologije, dermatologije, obiteljske medicine te medicine rada. Na kraju, iskreno zahvaljujemo MZOS-u na ukazanoj povjerenju i pokroviteljstvu, Medicinskom fakultetu u Splitu na uvjetima koje nam je omogućio te svim kolegama – predavačima, radi čijeg je truda ovaj Tečaj kvalitetno i izvrsno realiziran.

ELA ŠKORIĆ, DR MEDICINE

nove knjige

Ana Šverko: GIANNANTONIO SELVA ARHITEKTONSKI PROJEKTI VENECIJANSKOGA KLASICISTIČKOG ARHITEKTA, Studije i monografije Instituta za povijest umjetnosti, knjiga 44, Zagreb, 2013.

Ivan Luka Garagnin je uz Giannantonija Selvu, iz naslova knjige, pravi protagonist ove neobično važne edicije. Bio je agronom i ekonomist, konzervator spomenika i inspektor za šume, vode, ceste i rude, predlađač novih zakona i novih poreza, frankofil i mason, što tada nije proturječilo da bude i operarij trogirske katedrale. Ne smijemo, međutim, zanemariti njegovu vjeru u pravdu, prirodne zakone, snošljivost, socijalnu odgovornost, te praktičnu, društvenu primjenu filozofije. Na Travarici u Trogiru oblikovao je veliki agrarni vrt, a u Divuljama ogledno ladanjsko imanje. Obiteljski sklop u samom Trogiru preoblikovao je u palaču, a za sve te planove i projekte angažirao je, počevši od 1798. godine, znamenitog mletačkog klasicističkog arhitekta Giannantonija Selvu.

Selvin opus

Selvin opus ovom je knjigom u značajnoj mjeri proširen, no više od toga – ne sjećam se da sam u nekoj drugoj sličnoj našao toliko produbljenog osjećaja za razumijevanje dijalektike stvaralačkog procesa kojim se početni planovi postupno razvijaju u projekte, u kojima se kristaliziraju s jedne strane Selvin stvaralački senzibilitet i njegovo golemo teorijsko i praktično poznavanje povije-

sne i suvremene arhitekture, a s druge strane istinska upućenost vlasnika, trogirskog plemića koji je nakanio uspostaviti nove arhitektonske paradigme, u vlastitoj viziji poljoprivrede, ladanjskog užitka i stanovanja, koje će služiti drugima za ogled.

Niti jedna tvrdnja u knjizi nije izvan međusobnih relacija, komparacija i konfrontacija. U svakoj rečenici knjige osjećamo da smo u epicentru vremena, u mreži povezanih činjenica, povišenih nada i vizija... Ne čudi stoga koliko pažnje se pridaje intelektualnoj interakciji protagonista ove knjige, koja se zbivala u glasovitom salonu markize Isabelle Teotochi Albrizzi – muze jednog Foscola (raslog u Splitu) i Vivant Denona – s kojom je Gianluca Garagnin njegovao dugi niz godina živ ljudski odnos.

Raznovrsnost klasicizma

Među tolikim temama i podtemama knjige, osobito su važna poglavlja vezana uz Garagninov agrarni park na Travarici. U njegovim oglednim ostvarenjima na Travarici i u Divuljama podsjećamo se na centralnost koje su gospodarske teme u to doba dobile. Kao i drugdje u Europi, klasicizam u Dalmaciji nosi oznake raznovrsnih duhovnih zasada: nikad i nigdje nije bio pokret jedinstvene kohezije. U svojim počecima

neodvojiv je od intencija prosvjetiteljstva. S druge strane, često zadržava i stilске značajke baroka i rokoka. Nekađ ga shvaćamo kao suprotnost romantizmu, a koji put kao njegov prošireni vid. U svakom slučaju, pojam klasicizma u Dalmaciji tek ovom knjigom prvi put dobiva zaista zaokruženu znanstvenu ocjenu, uz široku inventuru raznovrsnih pojava koje ga čine. Napose treba podcrtati činjenicu da je autorica uložila silan trud da razjasni brojne nedoumice oko specifične terminologije vezane uz nove tipološke oblike klasicističke arhitekture, arhitektonske dekoracije, elemenata parkovnog uređenja, itd. Jednakom tankočutnošću, ali i nervom praktičnog arhitekta, analizira finese prostorne organizacije i jezika ornamenta.

Rad je plod strpljivog dugogodišnjeg istraživanja. Bogatstvo argumenata, kompleksno i iznijansirano, izneseno je sofisticiranim literarnim izričajem, živom artikulacijom, punim izvornih ideja, brižnim stilom punim samoobuzdavanja, koji podsjeća na Voltaireovu izreku: "Jedna riječ na krivom mjestu uništiti će najljepšu misao." Knjiga će bez sumnje inspirirati mnoge koji će u hrvatskom klasicizmu naći nove teme. Budućnost tih istraživanja umnogome će ovisiti o njoj.

PIŠE JOŠKO BELAMARIĆ

Nada Grujić: KUĆA U GRADU u nakladi Dubrovačkog ogranka Matice hrvatske. Sadrži studije o dubrovačkoj stambenoj arhitekturi 15. i 16. stoljeća, providene brojnim fotografijama, arhitektonskim nacrtima, pojmovnikom, arhivskim dokumentima, kazalima, te sa sažecima na engleskom i talijanskom jeziku

Dubrovnik je u našoj današnjoj percepciji daleko od svoje stvarne povijesne slike. Zamišljamo ga kao grad komprimirane simboličke slike, nastale u jednom dahu, pa ga doživljavamo kao svojevrsnu prirodnu pojavu, a ne kao artifičijelnu činjenicu svoje vrste. Knjiga Nade Grujić otkriva, međutim, njegovu skrivenu narav. Nakon što je tijekom nekoliko desetljeća analizirala kuću po kuću, ulicu po ulicu, Nada Grujić pokazuje kako je slika Grada proizvod višestoljetnog kumulativnog gradotvornog osmišljavanja modificiranog postupnom asimilacijom novih stilskih oblika i novim funkcionalnim zahtjevima.

Potonuli Dubrovnik

Otkriva nam potonuli Dubrovnik, nestale tipove kuća, lakune u precizno trasiranoj mreži ulica i urbanih parcela. Upozorava nas na gotovo nevjerovatnu činjenicu, da u nekoć gustom gradskom tkivu, nakon serije potresa i socijalnih kataklizmi koje su zadobile kasnosrednjovjekovni i renesansni Dubrovnik, nedostaje otprilike tisuću izgubljenih kuća koje bi nam omogućile

le "točniji uvid u sve domete i svu raznovrsnost ostvarenja".

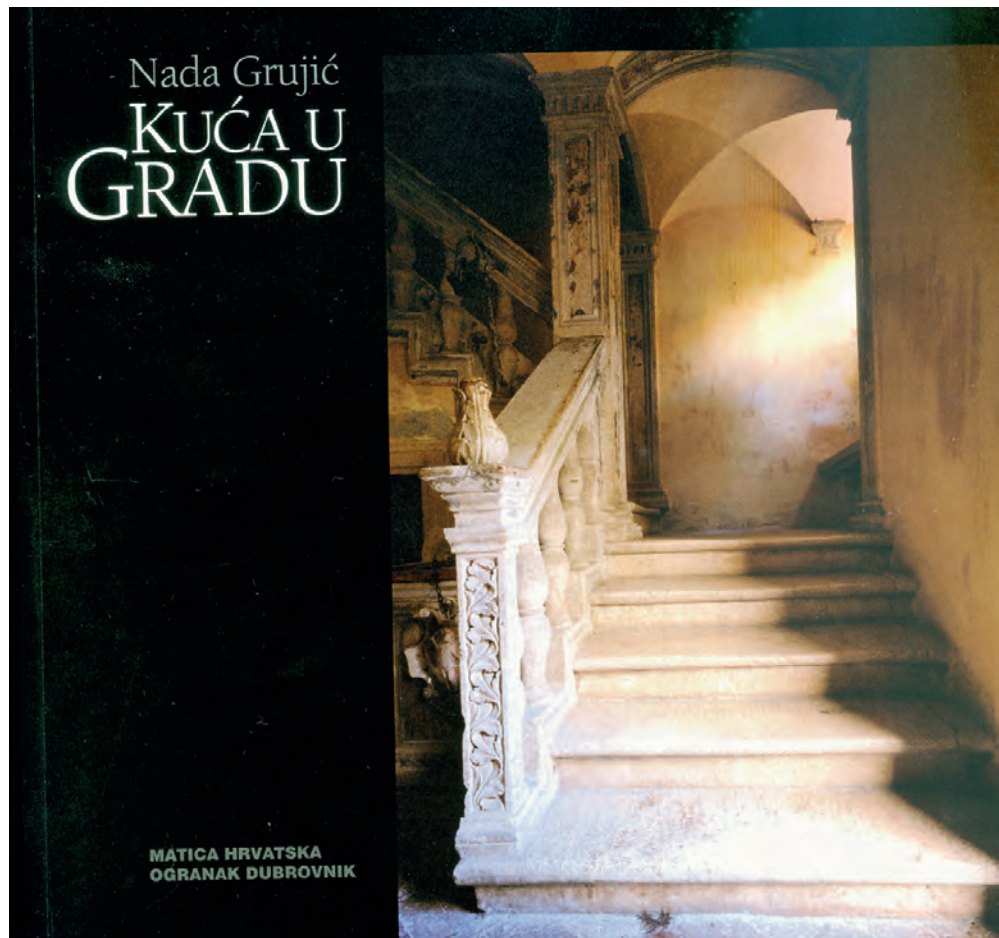
Koherentnost dubrovačkih kuća, uz sve tipološke varijacije njihove unutrašnje strukture i morfologije plastično-dekorativnih elemenata fasade, dolazila je u prvom redu iz zadane srednjovjekovne urbane podloge. Građeci kuće, naručitelji su u ugovorima bezbroj puta tražili da im magistri, lapicidae, isklešu prozore i konzole, vrata, kamin i kameni umivaonik, zube i vijenac vrh pročelja, trijemove i balkone, česme i stupove odrine, pa i čitavu kuću, prema nekom već postojećem uzoru. Naručivanje po postojećim predloscima stvorilo je finu koordinatnu mrežu, splet niti koje su različite građevine povezivale srodnim arhitektonskim koncepcijama, poglavito u artikulaciji pročelja, i pojedinostima kamenoklesarske opreme.

Struktura kuće i Grada

Posao koji je Nada Grujić napravila serijom ovdje logično povezanih studija ide, međutim, mnogo dalje od trasiranja tih konstanti u oblikovanju dubrovačke stambene kuće 15. i 16. stoljeća. Te zgrade ona ne analizira samo pre-

ma morfologiji elemenata njihovih pročelja nego i prema odlikama tlocrta i unutrašnjost volumena, i to u odnosu na sasvim konkretnu gradsku strukturu. Ne možemo u dovoljnoj mjeri naglasiti važnost tvrdnje na kojoj posebno inzistira i kojoj se na više mjesta knjige vraća, da su struktura grada i oblikovanje kuće nedjeljivi, kao što se sve te sheme pročelja – pa i kad imaju narav scenografske oblatne – ne mogu odvojiti od unutarnje strukture kuće. Vjerujemo ipak da će nakon što su ovdje interpretirane kuće [dobile ime i prezime] i status istinski autentičnih spomenika svoje vrste, oblikovno jedinstvo vanjskog i unutrašnjeg prostora kuće postati jasnije barem onima koji svakodnevno odlučuju o njihovim suvremenim preinakama.

Knjiga donosi uvjerljivu sliku o na prvi pogled gotovo neprimjetnim transformacijama gradskog tkiva, rekonstruirajući sugestivnu sliku dubrovačke stambene arhitekture 15. i 16. stoljeća. U rukama nam je knjiga kakvu dosad nismo čitali, knjigu kakva dosad nije napisana ni za jedan drugi hrvatski grad.

O konvencijskom pravu sveobuhvatno

Piše ARSEN BAČIĆ

Knjiga predsjednice Ustavnog suda Republike Hrvatske prof. dr. sc. Jasne Omejec, Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u praksi Europskog suda – konvencijsko pravo i zaštita pojedinca pred sudom u Strasbourgu (Zagreb, Novi Informator, 2013, str. 1546) posljednja je u nizu brojnih publikacija različitog karaktera koje se već dugo pojavljuju na širokom polju nacionalne i internacionalne literature o pravu Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama iz 1950. godine.

Za sve one koji se danas u hrvatskoj pravnoj strukturi bave konvencijskim pravom kao relativno novom dimenzijom hrvatskog prava ovo je djelo od neprocjenjive važnosti. Zato treba odmah na početku ovog zaključka istaknuti da knjiga profesorice Jasne Omejec, za razliku od svih prethodnih naslova u okvirima nacionalne literature o istom problemu, konačno omogućuje posve sveobuhvatno sagledavanje i kompleksnu analizu kako cjelovitog konvencijskog prava, tako i relativno kratkog iskustva s konvencijskim pravom u Republici Hrvatskoj.

Štit slobode pojedinca protiv totalitarizma

Značenje objave ove knjige i njezin mogući utjecaj na odgoj i obrazovanje nove generacije pravnika i svih kojih se tiču prava i slobode u Republici Hrvatskoj nužno se mora sagledati u kontekstu razvoja suvremene ustavne demokracije. Potrebno je stalno isticati da se u okvirima suvremene nacionalne države druge polovice 20. i početka 21. stoljeća pitanje odnosa suvereniteta i autoriteta nakon usvajanja *Konvencije o ljudskim pravima* (1950.) počelo razvijati na dramatično drukčiji način od tradicionalnog i ortodoksnog. Naime, za svaku je nacionalnu državu koja je ulazila u orbitu međunarodnih organizacija i međunarodnog prava, Konvencija od početka predstavljala ne samo "test članstva" u međunarodnim organizacijama (Vijeću Europe), već i svojevrsnu "putovnicu slobode" u svijet suvremenih međunarodnih odnosa. Konvencija je od početka bila shvaćena kao štit slobode pojedinca protiv totalitarizma koji je zapravo svugdje moguć kada se zaborave odgovornosti slobode. *Europski sud za ljudska prava* i njegova jurisprudencija ostaje takav štit i za građane Republike Hrvatske koji s razlogom vjeruju da će hrvatska država i društvo dati svoj obol u ostvarivanju Konvencije i poštivanja prava čovjeka i to ništa manje nego

Predsjednica Ustavnog suda RH, prof. dr. sc. Jasna Omejec, 3. prosinca u palači Milesi u Splitu predstavila je svoju knjigu **KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA U PRAKSI EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA**, Novi informator, Zagreb 2013.

Prof. dr. sc. Jasna Omejec

s onom mjerom odgovornosti koja se s pravom očekuje u procesu pozitivnog oživotvorenja svih ustavnih vrednota, među kojima poštivanje prava čovjeka ima posebnu težinu.

Urgentna potreba ostvarivanja konvencijskog prava

Posljednja knjiga profesorice J. Omejec zapravo na posebno uvjerljiv i odlučan na-

čin potiče potrebu još snažnijeg angažmana i reformi u pravcu primjene konvencijskog prava kod nas. Na tragu ponajboljih recentnih traktata o konvencijskom pravu koji su stalno nastojali objasniti strukturalne razloge i specifičnosti različitih modela kršenja prava te njihove uzroke u različitim europskim sredinama, tako i autorica nastoji, poučena

komparativnim primjerima, objasniti specifičnosti (ne) ostvarivanja prava kod nas i urgentnu potrebu ostvarivanja konvencijskog prava bez kojega više nema zaokružene vladavine prava i poštivanja prava čovjeka. Poznato je da se je svojedobni "francuski paradoks" u vezi s problemima ostvarivanja Konvencije u državi nastanka *Deklaracije o pravima čovjeka* i gra-

danina (1789.) mogao objasniti nedostatkom efikasnih pravnih lijekova koji bi čuvali konvencijska prava; "turski problem" objašnjavao se - lutanjima koja su proizlazila iz pokušaja modernizacije kemalističkog političkog pokreta kao - "identifikacije države s bez kompromisnom koncepcijom sekularizma i nove turske državnosti" koji se konfrontirao s tradicijom autoritarnog ostvarivanja prava, dok "talijanski problem" još uvijek karakteriziraju strukturalni defekti u administriranju pravosuđa.

Kako onda kroz prizmu ove knjige sagledati hrvatsku situaciju? Kako postojeće stanje ljudskih prava podiće na razinu "poželjnog" i "dobrog"? Iz opsežnog rada profesorice J. Omejec da se zaključiti da Hrvatska sve svoje probleme s poštivanjem ljudskih prava može ozbiljnije rješavati tek dosljednim prihvaćanjem konzistentne teorije ljudskih prava i one prakse ljudskih prava koja neće biti ništa drugo nego zrcalo ostvarene odgovornosti svih aktera u političkom i pravnom životu zemlje.

Mukotrpna evolucija konvencijskih mehanizama

Kao cjeloviti prikaz svih aspekata konvencijskog prava (institucionalnog, materijalnog i proceduralnog) ovaj je rad o konvencijskom pravu zapravo most koji povezuje svekoliku problematiku međunarodnog i nacionalnog sustava zaštite ljudskih prava. Detaljni prikaz jedinstveno uspješnih mehanizama europskog sustava zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda, posebno u obliku individualnih tužbi i supranacionalne revizije, kojima funkcija nisu prvenstveno eksterne sankcije ili reciprocitet, ima za svrhu pokazati zašto se je sustav Konvencije koristio kao protektor i pokretačka sila uspješnog uvjeravanja i obrazovanja nacionalnih legistatora, vlada, sudaca i građana. Autorica je pokazala da mukotrpnu evoluciju konvencijskih mehanizama u okvirima nacionalne države olakšava postojanje autonomnog i razvijenog civilnog društva te konstruktivna aktivnost robustnih legalnih institucija dugog trajanja. No, ono što je posebno važno jesu akcenti knjige s kojima se autorica uključuje u živi i otvoreni dijalog sudaca o prirodi i duhu transnacionalnog sudstva i sustava zaštite ljudskih prava. Jedan od takvih naglasaka jest i čvrsto uvjerenje autorice da su takve institucije najuspješnije tamo gdje se harmonizacija i poštovanje ljudskih prava odvijaju u

kontekstu egzistentnih i efikasnih garancija temeljnih prava, a manje tamo gdje se taj proces inicira uvođenjem novih prava i novih jurisdikcija. Od pluraliteta režima ljudskih prava, uključujući i konvencijski sustav, najviše koristi imaju one države i društva u kojima pojedinci, društvene grupe ili vlade nastoje poboljšati ili legitimirati svoju vlastitu demokratsku praksu. S druge strane, taj je sustav najviše erodirao tamo gdje se radi neutralizacije rizika protesta zbog nepoštivanja ljudskih prava pokušavalo disciplinirati civilno društvo i druge aktere demokratske sfere društva.

Razumjeti prednosti konvencijskog sustava

Na kraju istaknimo još jednom da je knjiga prof. dr. sc. Jasne Omejec novi, uvjerljivi, zaokruženi i snažni argument stajalištu da ljudska prava nisu niti smiju ostati puka lista želja, dozvola, ili obični rezultat balansiranja određenih vrednota. Riječ je o djelu koje kroz opsežni prikaz složenog prava *Europske konvencije o ljudskim pravima* pokazuje da se u slučaju ljudskih prava uvijek radi o životnim razlozima koji u svakom konkretnom društvu, pa tako i našem, otkrivaju složeni splet pravnih odnosa čija zaštita traži tumačenje i primjenu tehnika racionalnog, kreativnog i kompetentnog pravnog zaključivanja i argumentiranja. Konvencijski je sustav Vijeća Europe koji je usvojen s ciljem zaštite nepovredivosti ljudskih prava jedan od vrhunaca nastojanja uspostave i zaštite suvremene vladavine prava.

Zahvaljujući ovoj knjizi danas imamo mogućnost da još potpunije no što smo to imali priliku prije razumijemo sve prednosti konvencijskog sustava. S druge strane, na akterima nacionalnog pravosuđa i politike leži velika odgovornost da sve njegove eventualne mane i nedostatke svojom kritikom, kompetencijom i hrabrošću pomognu ukloniti. Jer, kako je to jednom zaključio veliki američki sudac O.W. Holmes: "*Veličina nije u zauzetoj poziciji, već u pravcu u kojemu se krećemo*". Postupno prihvaćanje, ovladavanje i primjena konvencijskog sustava poštivanja prava čovjeka u RH znak je i nada sasvim izvjesne orijentacije ove države i društva prema široj zajednici respektabilnih aktera vladavine prava. U tome nastojanju knjiga prof. dr. sc. Jasne Omejec, uvažene predsjednice Ustavnog suda Republike Hrvatske, ima zaslužno vrhunsko mjesto.

STznanoSTmobilnoST

SocialErasmus

- kako strani studenti u Splitu čine dobra djela

Piše
ANA ŠAPINA

Od 11. do 17. studenog u svim europskim zemljama obilježen je međunarodni tjedan SocialErasmus projekta. Održano je više od 400 različitih događaja i sudjelovalo se u mnogo televizijskih i radijskih emisija. Lokalne sekcije ESN-a Hrvatska su se ove godine prvi put uključile u obilježavanje ovoga tjedna.

Šest lokalnih sekcija je organiziralo 13 različitih događanja, pa su tako strani studenti u Dubrovniku, Osijeku, Rijeci, Splitu, Zadru i Zagrebu imali priliku sudjelovati u SocialErasmus tjednu.

SocialErasmus je projekt na međunarodnoj razini, koji omogućuje Erasmus studentima sudjelovanje u različitim dobrotvornim, obrazovnim i ekološkim događajima.

Cilj SocialErasmusa je omogućiti stranim studentima da se približe lokalnoj zajednici i bolje upoznaju društvo u kojem borave tijekom razmjene. Volontiranjem u projektu studen-

U sklopu SocialErasmusa, u Splitu je organizirano šest događaja, koji su uključivali predavanja u srednjim školama, kuhanje za beskućnike, druženje s napuštenim životinjskim ljubimcima, dijeljenje besplatnih zagrljaja i kratki tečaj salse.

Besplatni zagrljaji

Reach higher! Go further! Go social!

ti stječu internacionalno i multikulturalno iskustvo, ruše stereotipe, upoznaju čari koje leže u različitosti europskih naroda te obogaćuju svoj životopis.

Pomoći i doprinjeti zajednici

Projekt je koristan i za strane studente i za lokalnu zajednicu – krajnji cilj je pomoći i doprinjeti zajednici.

A studenti osim sjajnog iskustva i dobrog osjećaja nakon učinjenog dobrog djela, dobiju i certifikat za sudjelovanje u svakoj aktivnosti, koji im može poslužiti u prijavama na pojedina radna mjesta, ili bar kao lijepa uspomena na Erasmus. Osim toga, članovi ESN-a kroz sve aktivnosti motiviraju Erasmus studente da se bave volontiranjem i dobrotvornim radom i nakon povratka sa studentske razmjene.

Kakvi se događaji organiziraju? Spektar je jako širok - od čišćenja okoliša, preko doniranja krvi do kreativnih radionica s djecom se može naći mnoštvo različitih ideja.

Događaji se organiziraju

u 36 zemalja Europe, u skoro 400 lokalnih sekcija.

Jednom godišnje održava se konferencija SocialErasmus koordinatora na kojoj se razmjenjuju ideje, ali se uz to organiziraju i dobrotvorne aktivnosti kako bi i koordinatori udruženim snagama pomogli jednoj lokalnoj zajednici.

Erasmus u školama

Poseban dio SocialErasmusa je Erasmus in Schools – projekt kroz koji Erasmus studenti i članovi ESN-a održavaju predavanja u srednjim školama i upoznaju učenike s programom razmjene studenata.

Program se obično predstavlja učenicima završnih razreda, kako bi po dolasku na fakultet već bili upoznati s mogućnostima koje im se pružaju.

No, ne predstavlja im se samo Erasmus program – također se odlazi na nastavu zemljopisa gdje strani studenti drže predavanja o zemljama iz kojih dolaze.

Ili pak, sudjelovanja na nastavi stranih jezika gdje učenici mogu popričati sa nativnim govornicima jezika koji uče.

Prezentacija u srednjoj školi De Dominis

Erasmus in Schools – Srednja škola 'Marko Antun de Dominis' i Srednja turistička škola

Studenti su učenicima završnih razreda održali predavanje o Erasmus programu i prepričali im svoje dosadašnje iskustvo s ovim programom razmjene, dok su članovi ESN-a ispričali ponešto o radu ESN organizacije. Nakon predavanja uslijedila su pitanja znatiželjnih srednjoškolaca o mogućnostima razmjene studenata, koji su već počeli razmišljati o tome

da za koju godinu i sami iskuse čari Erasmusa.

U Srednjoj turističkoj školi, studenti iz Poljske, Njemačke i Španjolske su održali kratka predavanja o svojim zemljama. Kakav je način života, što je specifično za svaku zemlju, kakav je mentalitet ljudi.. Učenici koji će se u budućnosti baviti turizmom imali su priliku dobiti puno korisnih informacija o ove tri zemlje, i to, „iz prve ruke“. Naravno, bilo je riječi i o Erasmus programu i ESN-u. Uslijedilo je mnogo pitanja – o životu u drugim

zemljama, o studentskoj razmjeni i radu u ESN-u, na koja su Erasmus studenti i volonteri ESN-a rado odgovarali, motivirajući pri tome učenike da na fakultetu iskoriste sve mogućnosti koje im se pružaju.

Kuhanje za beskućnike

Kako je jedna od glavnih ideja SocialErasmusa pomoći nekome, za početak se odlučilo da to budu beskućnici. Studenti su odlučili skuhati jela

koja su specifična za zemlje iz kojih dolaze. Prvo se krenulo u shopping – izazov je bio naći sastojke koji nisu specifični za hrvatsku kuhinju. Nakon više-manje uspješne potrage za sastojcima, studenti su se podijelili u 3 grupe. Kuhalo se u stanovima Erasmus studenata, uz puno zabave i druženja. Studenti su uz puno truda prikazali svoje kulinarske sposobnosti u najboljem svijetlu. Nakon internacionalne kulinarske zabave,

studenti su jela odnijeli u pučku kuhinju te predali radnicama koje su pobrinule za posluživanje večere.

Dan s napuštenim životinjama

Budući da se u ovoj grupi Erasmus studenata nalazi jako puno ljubitelja životinja, ESN im je omogućio da kroz SocialErasmus pomognu splitskim napuštenim ljubimcima. Studenti su jedno poslijepodnevno vrijeme s napuštenim psima, šticcima i mačkama, u suradnji s članovima Udruge "Sehaliah". Uz puno igračaka i maženja sa životinjama, studenti su imali priliku i razgovarati s volonterima udruge "Sehaliah", udruge koja se bavi zaštitom kućnih ljubimaca. Saznali su nešto više o situaciji sa napuštenim životinjama u Splitu, te su sami poželjeli pomoći. Na kraju napravljen fotografirani album s napuštenim mezimcima, a fotografije se promovirati na društvenim mrežama, kako bi se privukli ljudi koji bi udomili napuštene ljubimce. Studenti će preko društvenih mreža širiti vijesti o ljubimcima koji traže novog vlasnika, ne bi li na taj način sami pomogli naći ljude koji će se brinuti ove napuštene životinje.

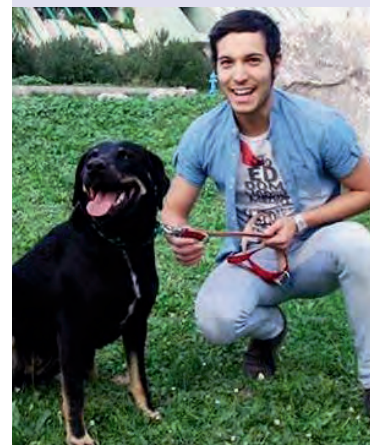

Dan s napuštenim životinjama

Sastanak SE
koordinatora
(listopad 2013, Prag)

Paride Morteo (Italija)

„Divan je osjećaj pomoći životinjama da nađu novi dom i ljude koji će ih voljeti i brinuti se o njima. Osim toga, razlog da sudjelujem u ovome je bio i da upoznam ljude koji se brinu za splitske napuštene životinje – jako cijenim njihov rad, pa me oduševila mogućnost da im i sam pomognem u toj misiji.“

Antonio Gallo (Italija)

„Dijeljenje besplatnih zagrljaja je bilo odlično iskustvo! Gotovo nitko neće odbiti zagrljaj, posebno ako je besplatan. Mehanizam zagrljaja je zapravo jako jednostavan, ali u isto vrijeme i jako čaroban. Samo trebate raširiti ruke i ostaviti sa strane sve prepreke, i druga osoba će učiniti to isto, i za nekoliko sekundi ćete potpunog neznanca pretvoriti u novoga prijatelja.“

Mariusz Domagała (Poljska)

„SocialErasmus tjedan je bio najbolji tjedan koji sam do sada proveo na Erasmusu. Aktivnosti poput ovih su odlične za socijalizaciju, a kroz to i svi puno bolje upoznamo jedni druge. Jedna od prilika je bila i druženje sa napuštenim životinjama. Tijekom toga smo imali priliku pomoći ljubimcima da nađu svoje mjesto u svijetu, ali bila je to i odlična prilika da bolje upoznamo druge Erasmus studente i članove ESN-a, pa je to usput bila i super zabava i druženje. Glavni zaključak koji sam izvuкао iz ovoga tjedna je da je organizacija ovakvih događaja možda najbolji način za upoznavanje grada, kulture i ljudi.“

Tamay Hanlioğlu (Turska)

„Meni, kao Erasmus studentu, ovo je bila odlična prilika sudjelovati u društveno korisnim akcijama u Hrvatskoj. Smatram da je pomažanje drugim ljudima jako važno, a ovo je bila savršena prilika za to. Kuhanje za beskućnike mi se posebno sviđalo. Divno je dok provodiš vrijeme van matične zemlje ne zaboraviti na potrebe ljudi kojima treba pomoć, i sretna sam što nam je ESN Split pružio takvu priliku.“

Elisabeth Spee (Njemačka)

„Uživala sam u aktivnostima tijekom SocialErasmus tjedna. Posebno mi se svidio Erasmus in Schools projekt. Predavanje u školi je jako zanimljivo iskustvo, prije svega zbog upoznavanja s hrvatskim srednjoškolicima. Drago mi je da sam imala priliku predstaviti im Erasmus program i potaknuti ih na razmišljanje o tome da se jednoga dana i sami prijave na razmjenu studenata. Ali, moram spomenuti da su i sama izrada prezentacije i priprema za predavanje bili puni zabave i druženja.“

niskima... A malo tko nije želio primiti zagrljaj pun pozitivne (internacionalne) energije. Rezultat je bio odličan – nešto više od sat vremena šetnje i mnogo ljudi kojima su zagrljaji uljepšali dan.

Tečaj salse

Zadnji događaj (ali ne i manje važan) je bila kratka radionica salse. Instruktori iz Centra Plesa su odlučili strane studente podučiti

salsi i sličnim plesovima. Kroz radionicu su studenti demonstrirali i plesove specifične za krajeve iz kojih dolaze. Na ovaj način su kroz ples i glazbu studenti imali priliku upoznati domaće ljude i uz zabavno druženje upiti još koju informaciju o hrvatskom načinu života. Nakon tečaja plesa, program je nastavljen sa „Erasmus partijem“ kojim se obilježio kraj tjedna punog aktivnosti i dobrih djela.

Ples Salse

Besplatni zagrljaji

„Najbolje stvari u životu su besplatne“ – Erasmus studenti su se odlučili uvjeriti u istinitost ove poslovice i jedno poslijepodne provesti dijeleći besplatne zagrljaje u centru Splita. Prvo su izradili znakove sa natpisima za besplatne zagrljaje. Koristili su se najjednostavniji materijali – karton i markeri. Kada je sve bilo spremno, sa Matejuške su se uputili na Rivu, te napravili šetnju kroz Dioklecijanovu palaču. Iako na ulicama nije bilo puno ljudi, svi su bili zainteresirani i s radošću su prihvaćali zagrljaje ovih mladih studenata. Zagrljaji su se dijelili svima – i starima i mladima, i visokima i

budućnost baštine

Piše:

Joško Božanić

Kada smo na Filozofskom fakultetu u Splitu osnovali Centar za interdisciplinarne studije Studia Mediterranea i izborili se da od gradskih vlasti za taj Centar dobijemo reprezentativan prostor na Peristilu (Poljana kraljice Jelene 2), imali smo viziju da taj Centar postane generator znanstvenog istraživanja. Iskorištili smo tada priliku, kad je Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta pokrenulo 2006. novi ciklus projekata, te smo u okviru našeg Centra pokrenuli devet projekata s oko osamdesetak suradnika iz Hrvatske i svijeta.

Tek sada kada je taj sjajan prostor u središtu carske palače djelomično uređen, možemo iskoristiti taj lokalitet i njegovo simboličko značenje za pokretanje međunarodne znanstvene suradnje i znanstvenog istraživanja i to u trenutku kad je pred nama otvaranje novog ciklusa znanstvenih projekata.

Vodeći svjetski muzeolog

U rujnu ove godine Centar Studia Mediterranea bio je, uz Odsjek za talijanski jezik i književnost, domaćin i suorganizator najveće europske lingvističke konferencije Societas Linguistica Europea s oko pet stotina sudionika iz cijelog svijeta. U siječnju iduće godine (22. do 24. siječnja 2014.) naš je Centar suorganizator i domaćin još jednog velikog međunarodnog znanstvenog skupa o kulturnoj, ekonomskoj i socijalnoj održivosti okoliša – 10th International Conference on Environmental, Cultural, Economic and Social Sustainability. <http://onsustainability.com/>.

Inicijativa za održavanje skupa proistekla je iz naše suradnje s vodećim svjetskim muzeologom prof. dr. sc. Amareswarom Gallom, direktorom International Institute for Inclusive Museum iz Copenhagena. Na prethodnoj Konferenciji u Hirošimi, u siječnju ove godine, prihvaćen je prijedlog njenog predsjednika profesora Galle da se sljedeći godišnji skup održi na Sveučilištu u Splitu u gradu s UNESCO-ove liste zaštićenih spomenika svjetske kulturne baštine.

Zahvaljujući susretljivosti

Na Sveučilištu u Splitu Svjetska konferencija o održivom razvoju

Centar za interdisciplinarne studije Studia Mediterranea u siječnju je domaćin i suorganizator 10. međunarodne konferencije o kulturnoj, ekonomskoj i socijalnoj održivosti okoliša

dekana i uprave Medicinskog fakulteta, Filozofski fakultet u Splitu, koji još nije na Sveučilištu dobio svoj krov nad glavom, dobit će na korištenje za ovaj skup reprezentativne konferencijske prostore na Medicinskom fakultetu, kao što je to bilo i u rujnu kada smo u istom prostoru organizirali i Europsku lingvističku konferenciju.

Holističko promišljanje razvoja

Konferenciju organizira međunarodna institucija On Sustainability Knowledge Community koja holistički promišlja i zagovara održivost, a Sveučilište u Splitu, to jest u prvom redu Filozofski fakultet u Splitu, lokalni je suorganizator i domaćin desete njihove godišnje konferencije.

Amareswar Galla i Joško Božanić na Palagruži

Logistički organizator je tvrtka Common Ground iz Chicaga te razni strateški partneri, među kojima je najznačajniji „International Institute for the Inclusive Museum“ sa sjedištem u Copenhagenu (www.inclusivemuseum.org) a čiji je osnivač i direktor dr. sc. Amareswar Galla.

Kako naslov naše konferencije otkriva, održivost ljudskog okoliša nemoguća je bez sinergijskog prožimanja na poljima kulture, gospodarstva i društva u cjelini. Načelo holističkog promišljanja u razvojnim projekcijama

temeljni je princip oko kojega se okuplja ova svjetska organizacija znanja. Inače se ova zajednica, osim održavanja godišnjih konferencija, svaki put u drugom dijelu svijeta, bavi i izdavanjem knjiga i uglednih međunarodnih časopisa. Časopis koji prati konferenciju The International Cultural, Economic, and Social Sustainability – Annual Review, izlazi jednom godišnje, a ostali tematski časopisi 4 puta godišnje.

Prilika za publiciranje

Budući da u radu Konferencije sudjeluje svojim pre-

zentacijama značajan broj naših znanstvenika, ovo je prilika za publiciranje njihovih radova u relevantnim međunarodnim časopisima citiranim u znanstveno relevantnim bazama podataka.

Među brojnim beneficijama koje Konferencija donosi lokalnoj zajednici, izdvojit ćemo ovdje samo neke:

- Doprinosi planovima EU o održivosti i razvoju nove članice EU

- Međunarodna razmjena i promocija Splita osnovana na partnerstvu privatnog i javnog kao srži pristupa za razvoj eko-inovativnih i odr-

Plenarni predavači

Peter Debrine,

World Heritage Centre, UNESCO

Amareswar Galla,

osnivač i izvršni direktor, International Institute for the Inclusive Museum, Copenhagen & Hyderabad

Ivan Pavić,

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu

Maria Gravari-Barbas,

direktorica Instituta za turizam, Paris 1 – Sorbonne University.

Jacob Christian Salvig,

direktor, Naturama and Fjord & Bælt

živih radnih mjesta

- Prezentiranje lokalnih projekata međunarodnoj zajednici stručnjaka koji se kao pojedinačne studije (case study) mogu primijeniti i na druga mjesta u svijetu. Takav je primjer projekt ekomuzeja u Komiži.

- Prestižnu afilijaciju s istraživačkim centrima i institucijama u svijetu.

- Stimulacija i značajna međunarodna vidljivost kroz povezivanje s konferencijom na kojoj se primjenjuju nove metodologije i prezentiraju pojedinačne studije iz cijelog svijeta itd.

- Što ovakva konferencija znači za promociju Sveučilišta u Splitu u međunarodnoj znanstvenoj javnosti, bilo bi suvišno isticati kada bi kulturna javnost sredine u kojoj se to događa znala meritorno vrednovati takve događaje.

- Stoga nije naodmet naglasiti da su takvi događaji nemjerljivo važni za međunarodnu evaluaciju ne samo našeg Filozofskog fakulteta i Sveučilišta u Splitu već i za hrvatsku znanost koja se nalazi pred izazovom europske i svjetske evaluacije i pred imperativom znanstvene prepoznatljivosti na globalnoj mapi znanja.

**predsjednik Organizacijskog odbora Konferencije, Filozofski fakultet u Splitu*

Stručni skup o arheološkom turizmu

Temeljna ideja skupa bila je educirati različite subjekte u kulturi i turizmu te javnoj upravi o potencijalu razvoja arheološkog turizma i njegovim razvojnim učincima

Piše:

Prof. dr. Lidija Petrić

Ekonomski fakultet Split i Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije organizirali su jednodnevni stručni skup o arheološkom turizmu 28. studenoga ove godine, pod nazivom „Turizam – stopama arheologije“. Glavni inicijator skupa bio je

Lino Ursić, spec. univ. oec., višegodišnji suradnik Ekonomskog fakulteta u Splitu, koji je na ovoj instituciji na poslije-diplomskom specijalističkom studiju obranio svoj završni (magistarski) rad na temu turističke valorizacije povijesnog naslijeđa srednje Dalmacije, s naglaskom na rimske vojne ceste, te potom, u suradnji s Institutom za turi-

zam iz Zagreba i Turističkom zajednicom Splitsko-dalmatinske županije, kao i nizom lokalnih samouprava u županiji započeto istraživanje pretvorio u aktualni projekt valorizacije rimskih cesta.

Temeljna ideja samog skupa bila je educirati ra-

zličite subjekte u kulturi i turizmu te javnoj upravi o potencijalu razvoja arheološkog turizma i njegovim razvojnim učincima. Dugoročno, intencija je i dalje razrađivati osnovnu ideju kroz niz dodatnih edukativnih i projektnih aktivnosti

u području valorizacije arheološkog naslijeđa u turizmu, što potiču i brojne inicijative i programi EU-a.

Partnerstvo turističkih i kulturnih institucija

U tom smislu Ekonomski fakultet i TZ Splitsko-dalmatinske županije uključili su se u realizaciju ideje vjerujući da će buduću razvoj turizma unášoj županiji, kao i u cijeloj RH, sve više ovisiti o partnerstvu kulturnih i turističkih institucija i poduzetnika s ciljem razvoja novih kulturno-turističkih proizvoda temeljenih na iznimno bogatom naslijeđu. Svi sudionici skupa, organizatori i predavači sudjelovali su na volonterskoj osnovi,

pokazujući da se kvalitetne inicijative u pravilu rađaju iz entuzijazma.

Predavači su bili: Sanjin Mihelić (Arheološki muzej Zagreb), Lino Ursić, Marko Popović (Udruga Aureus Unicornis), Anastazija Magaš Mesić (Služba za pripremu i provedbu projekata Europske unije, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske), te Miroslav Katić (pročelnik Konzervatorskog odjela u Trogiru, suradnik na projektu Salona – Arheološka trilogija). Svi su sudionici suglasni da je skup tek otvorio prostor za rasprave te izrazili želju da se drugi skup ili tematski okrugli stol održi čim prije.

eu projekti

KTF uspješno sudjelovao u projektu programa Tempus IV

PIŠE **IVKA KLARIĆ**

Dovršen je europski projekt pod naslovom Improving Academia - Industry Links in Food Safety and Quality, (akronima FOODLINKS) iz kategorije Higher Education and Society (HES), u kojem je uspješno sudjelovao i splitski Kemijsko – tehnološki fakultet. Projekt je bio odabran za financiranje od Europske komisije na drugom pozivnom natječaju programa Tempus IV zajedno sa 69 projekata među kojima je bilo i šest projekata u kojima su sudjelovali hrvatski partneri. Koordinacijska ustanova projekta je španjolsko sveučilište Universidad de Lleida, a kontraktor projekta prof. Javier Arantegui Jimenez s istog sveučilišta. Projekt je okupio konzorcij od 15 institucija, tj. jedne konzultatske tvrtke i 14 sveučilišta, od kojih je 7 sveučilišta iz zemalja članica EU-a (Austrija, Bugarska, Grčka, Portugal, Španjolska, Velika Britanija), a 7 iz partnerskih zemalja: Hrvatske, Makedonije i Srbije. Hrvatska sveučilišta u projektu predstavljale su njihove sastavnice: Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb (HR1); Prehrambeno-tehnološki fakultet, Osijek (HR3); i Kemijsko-tehnološki fakultet, Split (HR2), s kontakt osobama prof. dr. sc. Ingrid Bauman, prof. dr. sc. Ljiljanom Primorac i prof. dr. sc. Ivkom Klarić.

110 tisuća eura KTF-u

Projekt je početno bio odobren na tri godine (od 15. siječnja 2010. do 14. siječnja 2013.), naknadno je produljen na rok od 6 mjeseci i završen je 14. srpnja 2013. Bio je financiran s ukupno 1.174.164 eura, a dio sredstava dodijeljen Kemijsko-tehnološkom fakultetu iznosio je oko 110.000, 00 eura. Sudionici projekta bili su obvezni sufinancirati projekt s iznosima od 10 % dodijeljenih im sredstava. Širi cilj projekta bio je oformiti Food Links Centre (FLC) na sedam sveučilišta partnerskih zemalja koji će uspostaviti i promicati dugoročno partnerske odnose između sveučilišta i industrije na području sigurnosti i sustava upravljanja kvalitetom hrane. Planirano je da osnovani centri djeluju kao mreža i dijele svoja znanja i resurse.

Centri će biti osposobljeni osigurati:

- Tečajeve u objektima koji posluju s hranom uključujući i pripremu edukacijskih materijala za tečajeve
- Tehničke i znanstvene informacije (uključujući zakonodavstvo)
- Tehničke usluge pri uvođenju sustava upravljanja sigurnošću i kvalitetom hrane prema međunarodnim normama

Aktivnosti i ishodi

Projektom su bile predviđene sljedeće aktivnosti i mjerljivi ishodi tih aktivnosti:

Željka Šmit, Josipa Giljanović, Ivka Klarić, Višnja Katalinić, Ivana Generalić-Mekinić, Jana Šurjak

Projekt se bavio poboljšanjem veza sveučilišta i industrije u području sigurnosti i kvalitete hrane, a okupio je konzorcij od 15 institucija iz 9 zemalja

Institucije u Projektu

Universidad de Lleida, Lleida, Spain; BOKU University, Vienna, Austria; Paulo & Beatriz-Consultores Asociados, Porto, Portugal; Glasgow Caledonian University, Glasgow, UK; Aristotle University of Thessaloniki, Greece; Technological Educational Institute of Western Macedonia, Florina, Greece; University of Food Technologies, Plovdiv, Bulgaria; University of Economics, Varna, Bulgaria; Univerzitet St. Kliment Ohridski, Bitola, Makedonija; Univerzitet St. Cyril Methodius, Skopje, Makedonija; Univerzitet u Beogradu, Srbija; Univerzitet u Novom Sadu, Srbija; Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska; Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska; Sveučilište u Splitu, Hrvatska.

Tempus

- Priprema materijala za obuku (8 e-knjiga, 5 videa i 8 postera).
- Održavanje 8 tečajeva u učionici i 3 e-tečaja, osiguranje uvjeta za instaliranje e-knjižnice i e-učenja u sveučilištima partnerskih zemalja. Za nabavku nužne informatičke opreme koja će stranice podržavati projektom su bila osigurana sredstva (15.500 eura/instituciji).
- Održavanje seminara (General food laws, Chemical safety, Labelling and nutrition, Biological safety, Genetically modified food) i tečajeva vezanih za norme o upravljanju kvalitetom i sigurnošću hrane (Quality management systems – ISO 9001:2008, Food safety management system – ISO 22000:2005, BRC Global standard-Food, International food standard-IFS, Global Gap) u sjedištima različitih sveučilišta. Ciljane skupine za edukaciju bili su sveučilišno i indu-

strijsko osoblje.

- Pilot uvođenje normi vezanih za sigurnost hrane i sustav upravljanja kvalitetom u objekte koji posluju s hranom. Svaki sudionik projekta iz partnerskih zemalja trebao je pripremiti uvođenje najmanje dviju normi.
- Izrada web-stranice na kojoj će biti prikazane aktivnosti i ishodi projekta kao i drugi podaci važni za prehrambenu industriju. Web-stranica projekta (Osnivanje Vijeća sveučilište-industrija (Academia-Industry Council, AIC) u svakoj partnerskoj zemlji, sastavljeno od predstavnika akademске zajednice i prehrambene industrije.
- Realizacija projektom planiranih aktivnosti i postizanje mjerljivih ishoda tih aktivnosti provodili su se na sveučilištima partnerskih zemalja i/ili sveučilištima EU partnera. Na početku rada projekta na Kemijsko-tehnološkom fakultetu

imenovana je FLC grupa u kojoj su, uz voditeljicu prof. dr. sc. Ivku Klarić, sudjelovale: prof. dr. sc. Višnja Katalinić, doc. dr. sc. Josipa Giljanović, dr. sc. Ivana Generalić Mekinić, Jana Šurjak, dipl. ing. i Željka Šmit, dipl. ing.

KTF-ovci uspješno odradili svoj dio

Tijekom trajanja projekta članovi projekta s Kemijsko-tehnološkog fakulteta odradili su sve zadatke za koje su projektom bili zaduženi: Pripremili su e-knjigu „Planiranje i gradnja objekata u poslovanju s hranom“ (Design and Construction of Food Premises); održali šest pilot tečajeva iz upravljanja kvalitetom i sigurnošću hrane studentima stručnog i preddiplomskog studija kemijske tehnologije na smjerovima prehrambena tehnologija i mediteranske kulture; pripremili e-tečaj „Quality management system – ISO 9001:2008“ zajedno s partnerima HR1 i HR3; organizirali 2011. na KTF-u održavanje seminara „Labelling and Nutrition“ i tečajeva Food safety management system – ISO 22000:2005 i International Food Standard IFS (version 5) za oko 60 sudionika, također 2012. tečaj o IFS-u (version 6). Predavači su bili sa sveučilišta, ali i priznati stručnjaci iz industrije.

Aktivnosti vezane za uvođenje normi provodile su se u suradnji s tehnolozima u Pekari „Babić“ u Splitu (ISO 9001) i

u „Maraski“, d.o.o. Zadar (IFS). Ovom prigodom najljepše im zahvaljujemo na uključenju u aktivnosti ovog projekta, ali i otvorenim mogućnostima za daljnje oblike suradnje.

AIC vijeće i nacionalni Tempus uredi

AIC vijeće za Hrvatsku osnovano je u prvoj projektnoj godini i čini ga, uz šest predstavnika triju hrvatskih sveučilišta, još pet predstavnika hrvatske prehrambene industrije (Podravka, Frank, Agrokor, Perutnina Pipo Ptuj i Croatian Richemont Club). Vijeće je tijekom trajanja projekta redovito održavalo sjednice i pratilo provedbu projekta, a članovi iz industrije recenzirali su pripremljene edukacijske materijale i dali niz korisnih savjeta. Održavanje projekta nadzirali su nacionalni Tempus uredi partnerskih zemalja te još posebno EU partner na projektu, koji je bio zadužen za nadzor provedbe projekta. Projektom su ostvareni postavljeni ciljevi, tj. uspostavljena je suradnja sveučilišta i industrijem, a projekt je indirektno pridonio i cjeloživotnom obrazovanju. Koristim priliku u ime FLC grupe KTF-a zahvaliti svim članovima Tempus projekta, članovima AIC savjeta i posebno rukovodstvu Kemijsko-tehnološkog fakulteta na pruženoj podršci koju smo imali od svijih fakultetskih službi tijekom trajanja projekta.

baština

U sklopu Međunarodne restauratorske radionice Lopud restauriraju se oštećeni oltari, slike i skulpture

Polaznici radionice upoznali su se s novim metodama saniranja poderotina na slikama

Uspješna suradnja UMA s Institutom za konzervaciju-restauratorske znanosti

Odsjek za konzervaciju-restauraciju splitske Akademije već godinama surađuje s Institutom za konzervatorsko-restauratorske znanosti iz Kölna. U okviru programa Erasmus ta je suradnja intenzivirana - splitskim je studentima omogućeno da dio svoga školovanja provedu na toj uglednoj instituciji, a njemački profesori sve češće gostuju u Splitu

Piše:

SAGITA MIRJAM SUNARA

Suradnja Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu s Institutom za konzervatorsko-restauratorske znanosti Sveučilišta primijenjenih znanosti u Kölnu uspostavljena je 2003. godine kroz Međunarodnu restauratorsku radionicu Lopud. Usljedila su gostujuća predavanja njemačkih profesora na Umjetničkoj akademiji u Splitu, a prije nekoliko godina dva su fakulteta potpisala sporazum o bilateralnoj suradnji u sklopu programa Erasmus. U Kölnu danas borave dvije splitske studentice, a razmjena nastavnog osoblja između dvaju fakulteta polako prerašta u tradiciju.

Godine 2003. Institut za konzervatorsko-restauratorske znanosti u Kölnu pokrenuo je projekt kojemu je cilj

sačuvati od propadanja bogatu sakralnu baštinu otoka Lopuda.

Suradnja (koja) otvara nove vidike

Njemački studenti, naime, još od 1987. godine dio svoje terenske nastave obavljaju na tom otoku. Poziv na suradnju u Međunarodnoj restauratorskoj radionici Lopud upućen je Umjetničkoj akademiji u Splitu i dvjema visokim školama za konzervaciju-restauraciju iz Belgije. "Budući da studij konzervacije-restauracije u Kölnu spada među najkvalitetnije studije te vrste u Europi, sudjelovanje u zajedničkom projektu za nas je predstavljalo pravu povlasticu," objašnjava izv. prof. Jure Matijević s Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije. "Činjenica da projekt vode njemački stručnjaci za nas je bila osobito značajna, budući da i na polju konzervacije-restauracije posto-

je određene škole. Njemačka škola konzerviranja i restauriranja naglasak stavlja na istraživački rad te na inovativne metodologije. Ona je iznimno jaka i u razvijanju teorijskih okvira očuvanja baštine i primjeni tih modela u praksi." Po svemu tome, ističe profesor Matijević, njemačka se škola konzerviranja-restauriranja u velikoj mjeri razlikuje od one koja prevladava u Hrvatskoj. Smatra da je sjajno raditi s kolegama koji vam svojim, drugačijim pristupom radu pomažu da stvari sagledate iz novog očišta. "To vas potiče da zauzemetekritičku poziciju prema vlastitoj praksi i da se kroz to razvijate."

Gostujuća predavanja njemačkih stručnjaka u Splitu

Upravo su njegovim zalaganjem u Splitu organizirana prva gostujuća predavanja njemačkih kolega. U rujnu 2010. godine Odsjek za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije i hrvatski ogranak

U Kölnu trenutno borave studentice Ivana Duvnjak i Ana Šapina

Prof. Hans Portsteffen

Međunarodnog instituta za restauriranje povijesnih i umjetničkih djela, najvažnijeg strukovnog udruženja konzervatora-restauratora, zajednički su organizirali radionicu o novim metodama saniranja poderotina na slikama koju je vodila profesorica Petra Demuth, stručnjakinja s velikim međunarodnim iskustvom.

Dvije godine kasnije na splitskoj je Akademiji gostovao profesor Hans Portsteffen, stručnjak za restauriranje štafelajnih slika i polikromiranih drvenih skulptura. Iako gostovanja stranih eksperata pobuđuju veliko zanimanje među studentima, ali i u stručnoj javnosti, njihovo organiziranje predstavlja veliki izazov budući da odsjeci raspolažu skromnim sredstvima za međunarodnu suradnju. Sporazum o bilateralnoj suradnji u okviru programa Erasmus, koji su Institut za konzervatorsko-restauratorske znanosti i Umjetnička akademija potpisali prije nekoliko godina, značajno je olakšao cijelu stvar. Zahvaljujući Erasmus programu mobilnosti za nastavno osoblje, profesor Portsteffen je i ove godine gostovao na Odsjeku za konzervaciju-restauraciju, a suradnja se planira nastaviti i u budućnosti. "U našim okolnostima vr-

S-a torsk- iz Kölna

lo je teško, i nastavnicima i studentima, odlaziti u inozemstvo i pratiti što se događa na polju konzervacije-restauracije u najrazvijenijim sredinama," objašnjava profesor Matijević. "Ovak o ti stručnjaci dolaze k nama i u našoj nam sredini prenose svoja znanja i iskustva."

Splićani u Kölnu

Da su i njemački konzervatori-restauratori zainteresirani za ono što se radi u Hrvatskoj svjedoči poziv koji je početkom godine upućen autorici ovih redaka. Sredinom studenoga na Institutu za konzervatorsko-restauratorske znanosti u Kölnu održala sam dva javna predavanja, jedno o novim interpretacijama izvorne funkcije Dioklecijanove palače i višegodišnjim restauratorskim radovima na Peristilu, i drugo o projektu obnove i očuvanja Parka skulptura u Sisku.

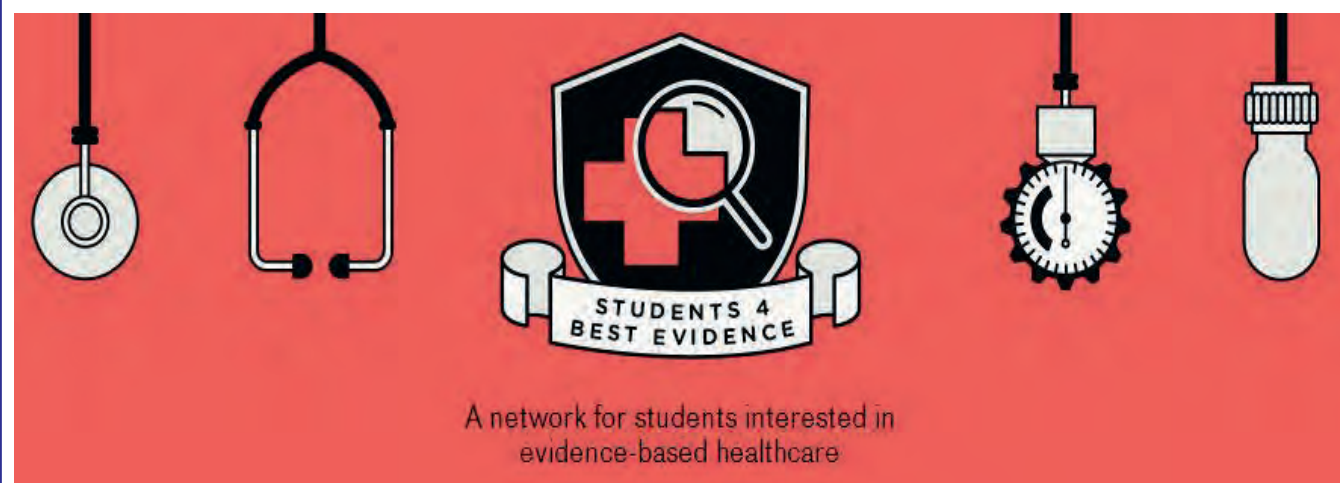
Taj mi je projekt bilo osobito važno bilo predstaviti, jer na kölnskom Institutu rade neki od vodećih svjetskih stručnjaka za očuvanje modernih materijala i djela suvremene umjetnosti. Bila je to prilika da razmijenimo iskustva i ispitamo mogućnost suradnje. Sjajno je što postoji program poput Erasmusa, koji omogućuje nastavnicima da grade i održavaju mrežu profesionalnih poznanstava i stručno se usavršavaju.

U sklopu tog programa u Kölnu trenutno borave dvije naše studentice konzervacije-restauracije, Ana Šapina i Ivana Duvnjak. Kao najveću razliku između dvaju studija, splitskog i kölnskog, Ana i Ivana ističu prostorne i materijalne resurse. "Ono na čemu najviše zavidimo njemačkim kolegama su velike, prostrane radionice s puno opreme," kaže Ana. "Studenti i nastavnici ovdje imaju sve na raspolaganju, od ateljea za profesionalno fotografiranje umjetnina do laboratorija za rendgensko ispitivanje. Nadamo se da ćemo se i mi u Splitu u budućnosti moći pohvaliti nečim sličnim."

Njihovo iskustvo studiranja u inozemstvu vrlo je pozitivno pa potiču svoje kolegice i kolege da se uključe u program studentske razmjene. "Program Erasmus studentima pruža mnogo pogodnosti," kaže Ana. "Prije svega, studiranje na stranom fakultetu donosi puno novoga znanja. To se ne odnosi nužno na ono što učite na predavanjima; samo upoznavanje drugačijeg pristupa radu puno znači." Ana smatra da boravak u drugoj državi studentima pomaže da se osamostale i, još važnije, otvara im nove vidike. Prilika je to, rekli bismo, za profesionalni, ali i osobni razvoj.

Važnost 'Cochrane' načina razmišljanja

Razmišljanje utemeljeno na dokazima vrijednost je sama po sebi - ono nije i ne treba biti ograničeno samo na formalnu Cochrane inicijativu i medicinu, pa ohrabruju inicijative poput međunarodne mreže studenata S4BE i Campbell kolaboracije

Piše
TINA POKLEPOVIĆ-PERIĆ

"Nije budala koji ne zna da čita, već onaj koji misli da je sve što pročita istina" - misao je nobelovca Ive Andrića koja se lijepo nadovezuje i na temu vjerodostojnosti rezultata znanstvenih studija. Na pitanje vjerujemo li svemu što pročitamo u novinama, gotovo svi bismo odgovorili negativno. No odgovarajući na pitanje vjerujemo li svemu što pročitamo u znanstvenim časopisima, mnogi će ipak oklijevati. Iskustva, nažalost, pokazuju da se ne možemo uvijek osloniti niti na tekstove objavljene čak i u najprestižnijim znanstvenim časopisima. Različite vrste studija imaju različitu snagu, ali i slabosti. Vrlo je važno unaprijed znati odvučeni što je vrijedno, a što nije, drugim riječima, važno je znati kritički procijeniti ponudene informacije.

Students for Best Evidence

Koncept medicine utemeljene na dokazima (EBM-a) osigurava upravo to, da se donošenje važnih odluka u zdravstvu temelji na najnovijim, propitanim i pouzdanim znanstvenim dokazima. Cochrane kolaboracija međunarodna je neprofitna organizacija koja se bavi promicanjem medicine utemeljene na dokazima, i to ponajprije izradom Cochrane sustavnih preglednih radova, koji pronalaze, kritički procjenjuju i sintetiziraju sva relevantna istraživanja kako bi se pojačala preciznost i snaga rezultata te smanjila pristranost pojedinačnih studija, sa ciljem donošenja nepristranih zaključaka o stvarnom učinku terapijskih ili dijagnostičkih postupaka.

Odjeci Cochrane principa izvan same kolaboracije u užem smislu uključuju najnoviju inicijativu pod nazivom Students4Best Evidence. Projekt je to iniciran u UK Cochrane centru kojim se kod

studenata želi potaknuti interes za donošenje odluka utemeljenih na dokazima. Students for best evidence (S4BE) rastuća je mreža studenata iz cijeloga svijeta, u bilo kojoj disciplini zdravstvene skrbi i bilo koje životne dobi, zainteresiranih za učenje o zdravstvenoj skrbi utemeljenoj na dokazima (Evidence Based Healthcare). S4BE udružuje snage i re-

surse o zdravstvenoj skrbi utemeljenoj na dokazima u jedan interaktivni prostor i suradnje s cijelim nizom organizacija, ponajprije s Cochrane kolaboracijom.

Ovoga prosinca pokrenuta web stranica S4BE

Hrvatski Cochrane ograna partner je inicijativi S4BE, pa će im uz ostale suradničke aktivnosti pomoći u pronalaženju njezinih potencijalnih "pionira" u Hrvatskoj. Kako je S4BE zajednica koju isključivo vode studenti i njima je namijenjena, ona traži nove studente koji su spremni biti voditelji u svojoj zajednici, preuzeti odgovornost i organizacijske obveze na svome terenu, a uz iznimne intelektualne sposobnosti, poželjne osobine su entuzijazam i posvećenost poslu. Dosad je ostvarena impresivna online zajednica studenata iz cijeloga svijeta, a web stranica, dostupna na www.s4be.org, službeno je pokrenuta 6. prosinca 2013. godine. U skladu s razvojem i širokom primjenom društvenih mreža, S4BE dostupna je na Facebooku i na Twitteru.

S4BE je partner kampanje pod nazivom Ask For Evidence, koju je pokrenula inicijativa Sense About Science (www.senseaboutscience.org), a čiji je cilj ispitati tvrdnje o zdravlju s kojima se svakodnevno susrećemo u svjetlu novih modernih dokaza i ispitati jesu li one temeljene na dostupnim dokazima i strogim znanstvenim pravilima.

Cilj je inicijative Students for Best Evidence odgovoriti na pitanja što je medicina utemeljena na dokazima, kako je prakticirati, kako istražiti ili ocijeniti dostupne dokaze te pružiti studentima najbolje izvore učenja osiguravajući im zanimljive članke o medicini utemeljenoj na dokazima.

Služe se pritom prezentacijama, predavanjima, online tečajevima, poveznicama s drugim relevantnim web stranicama i bazama podataka te zanimljivim student-

skim blogovima koji pružaju bolje razumijevanje koncepta medicine utemeljene na dokazima, kao i svih njezinih sastavnica, nude alate za procjenu kvalitete dokaza i razumijevanje visokokvalitetnih istraživanja te objavljuju recentne, relevantne članke i izvješća s važnih znanstvenih događanja.

Naučiti jezik znanosti

Studenti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu imaju rijetko sretnu priliku, zahvaljujući vertikaliziranom i sveobuhvatnom programu kolegija Istraživanja u biomedicini i zdravstvu, koji im pruža postupni i temeljit uvid u vrste istraživanja, primjerenost različitih istraživanja, kao i poznavanje vrijednosti i manjkavosti istih, naučiti mnogo o svim elementima medicine utemeljene na dokazima (EBM-a), od postavljanja kliničkog pitanja, pretraživanja literature, kritičke procjene dokaza, evaluacije rezultata i njihove opravdanosti u kliničkim situacijama, stalno se uspoređujući s najnovijim trendovima u znanosti.

Upravo su pročelnica na Katedri Istraživanja u biomedicini i zdravstvu, prof. dr. sc. Ana Marušić i prof. dr. sc. Matko Marušić zaslužni za osnivanje Hrvatskog Cochrane ogranka u Splitu 2008. godine, ujedno i pokretači Croatian Medical Journala - prvog hrvatskog znanstvenog časopisa koji je stekao impact factor i pronašao svoje mjesto u bazi Current Contents, zaslužni za to da studenti Medicinskog fakulteta u Splitu nauče jezik znanosti, koji im otvara brojne mogućnosti suradnje, te olakšava komunikaciju i razmjenu informacija s kolegama iz cijeloga svijeta. Hrvatskom Cochrane ogranku cilj je promicati korištenje i izradu Cochrane sustavnih pregleda u Hrvatskoj, asuradnja s rastućom mrežom studenata Students for best evidence (S4BE) samo je još jedan pokazatelj prepoznatljivosti kvalitete hrvatskog Cochrane-a. Više podataka dostupno je na internetskoj stranici hrvatskog ogranka croatia.cochrane.org.

Campbell - društveni 'Cochrane'

Campbell kolaboracija, dostupna na www.campbellcollaboration.org, još je jedan primjer razmišljanja i djelovanja utemeljenog na dokazima, s ciljem osvjешćivanja i pomaganja ljudima u donošenju dobro informiranih odluka o učincima društvenih intervencija. Čini je međunarodna mreža istraživača koja izrađuje sustavne pregledne radove iz područja edukacije, kriminalistike, prava, socijalne skrbi i međunarodnog razvoja. Sustavni pregledni radovi iz navedenih područja objavljuju se u bazi podataka Campbell Library of Systematic Reviews i dostupni su besplatno.

naše gimnazije

Ravnateljica
Anka Kovač

Različitosti ujedinjene kvalitetom

Peta gimnazija „Vladimir Nazor“ osnovana je 1992. godine kao gimnazija općega smjera. Preuzela je naziv poslijeratne gimnazije koja se, kao i ova današnja, nalazila u lijepoj secesijskoj zgradi sagrađenoj davne 1910. godine. Zanimljiv je podatak da je ovo bila jedina škola u tadašnjoj državi koja je dobila ime po živućem pjesniku, njezinu učeniku – Vladimiru Nazoru.

Ponosni na prošlost naše gimnazije, okrećemo se sadašnjosti kada je istinski izazov biti dobar nastavnik i odgovoritelj. Škola danas u svakoj generaciji ima šest odjeljenja od kojih je jedno sportsko.

Uz obvezni program opće gimnazije čiji se sadržaji kvalitetno obrađuju (o tome svjedoče rezultati državnih natjecanja i državne mature), ova škola učenicima pruža i raznoliku izbornu i fakultativnu nastavu te izvannastavne aktivnosti poput školskog zbora i benda, literarno-recitatorske grupe, Globea, volontiranja, sportskog kluba...

Kroz izborne sadržaje nastojimo organizirati i poučnu terensku nastavu. Nekoliko puta smo bili u Gradu Heroju i Škabrnji. Posljednjih godina neizostavan je i Vječni Grad. Vidjela nas je Venecija, a i Firenza nam je pokazala svoje čari. Ljeti nas možete sreći u Riminiju gdje se, sad već tradicionalno, organizira tečaj talijanskoga jezika za naše učenike.

Prema broju osvojenih odličja, Školski sportski klub

prvi je u Gradu zahvaljujući entuzijazmu profesora i upornosti i vještini njegovih „izabranika“ koji jedva čekaju poziv izbornika na neko od natjecanja.

Vesele nas i školski projekti. Samo u mjesecu rujnu i listopadu ove školske godine „odradili“ smo ih tri. Projektom „Splitu (ne)poznati Luka Botić“, čije je predstavljanje bilo u punoj dvorani Nadbiskupijskoga sjemeništa, obilježena je 150. godišnjica smrti ovog nepravedno zaboravljenog književnika. Dio programa je, na poziv strukovne škole Antuna Horvata, predstavljen i u Botićevu Đakovu.

Bili smo aktivni i u projektu COAST predstavljajući splitske plaže Žnjan, Kašuni i Bačvice na Danu obala u Splitu i Riminiju.

Projektom „Rimskim tragovima po Zagrebu i Splitu“ spajamo hrvatski sjever i jug. Naime, riječ je o suradnji sa zagrebačkom XVIII. gimnazijom - u jesen smo mi u Zagrebu, a uzvratni posjet rezerviran je za proljeće.

Svaka škola ima nešto u čemu je najbolja i čime se ponosi. Naš ponos su naši učenici, sadašnji i bivši. Riskirajući čitateljev doživljaj samohvale i pretjerivanja, reći ću da je naš ponos i naš radni kolektiv.

Zahvalna sam svim dragim umirovljenim kolegama, plodove čijeg rada i danas uživamo, zaključujem ove retke izvatkom iz Begovićeva govora pri otvaranju „nove“ zgrade Realke davne 1910. i zdušno ih „potpisujem“:

...Neka ključevi ove zgrade otvaraju ulaz svemu što je istinito, lijepo i dobro,

a zatvaraju pristup svemu što je nisko i potišteno, a i svemu što bi htjelo unijeti u ovaj mirni dom strančarenje, nesnošljivost i sićušan duh.

Rijeka života neka mirno šumi mimo škole, da je njezina vlaga oživljuje i osvježuje,

A njezini bijesni valovi neka ne probijaju u školske dvorove.

Iz gimnazije

Veliko srce

Godinama se bavimo volonterskim i humanitarnim aktivnostima (suradnja s udrugama MoSt, Mi, Savez kuhara,..., oslikavanje Dječjeg odjela u KBC-u, prikupljanje potrepština za socijalno ugrožene obitelji, novca za Udrugu slijepih, za djecu Afrike,...). Osobito smo angažirani kada treba pomoći nekome od naših učenika kao što je bio slučaj s Mateom Lončar za kojega smo u školi proljetos organizirali humanitarni buvljak, a prije nekoliko dana i veliki humanitarni koncert u Maloj dvorani SC-a Gripe na kojem su se predstavili brojni mladi glazbenici i plesači. Tom prigodom organizirana je i prodajna izložba likovnih radova učenika naše škole.

GLOBE program

GLOBE program (program za cjelovito učenje i opažanje za dobrobit okoliša) osnovan je 1993. u SAD-u. U njemu sudjeluje više od 150 zemalja cijelog svijeta. Naša škola u GLOBE program je uključena 2003. i od tada redovito, bez i jednog dana prestanka, mjerimo meteorološke, hidrološke, pedološke i fenološke parametre. Ponosni smo jer smo jedina srednja škola uključena u GLOBE program na području naše županije te kontinuirano sudjelujemo na regionalnim i državnim natjecanjima.

Nazorovci na državnim natjecanjima

Godinama naši učenici osvajaju prva mjesta na natjecanjima iz različitih područja (hrvatski jezik, matematika, informatika, talijanski jezik, ...).

Samo prošle školske godine ponosno smo zaključili da su bili državni prvaci iz hrvatskoga jezika i informatike, a osim toga su „pokupili“ i treća mjesta iz (opet!) hrvatskoga jezika i matematike. Podsjećamo da smo opća gimnazija koja očito nudi kvalitetno obrazovanje u najrazličitijim područjima!

Andrea Jović i Marko Kumrić

Sve nam se

Učenici bi sami oslikavali učionice? Može! Rado bismo okitili božićnu jelu u školi... Zašto ne?

Mogu li se okupiti učenici i profesori u školi, u svoje slobodno vrijeme, a da to nije nastava? Naravno! Već smo

NATAŠA JANJIĆ LOKAS, glumica

Voljela sam ići u svoju gimnaziju. (...) Moja gimnazija zadovoljavala je moj temperament, nudila je mnoge izvannastavne sadržaje, a imala je razumijevanja i za moje tada početničke glumačke aktivnosti koje su se katkada kolidirale s nastavom.

MARICA GRGURINOVIĆ, kazališna redateljica

„Ja to želim, ja to mogu, ja to hoću“ i niz drugih ideja javljaju mi se kao neko prvo sjećanje na vrijeme kad je V. gimnazija bila središte mog života. (...) Danas me ponekad put odvede natrag tamo, i kad hodam njezinim hodnicima i vidim neke nove klince, sve je nekako isto. Onda im malo zavidim. Bunili smo se protiv Nje, ali smo je i poštovali, a Ona je poštovala nas pa nam je dala slobodu da se bunimo.

RADE POPADIĆ, osnivač Crometea

(...) Nastavni program i profesori gimnazije bili su garancija kvalitetnog školovanja, a pojedini profesori dodatno su pobudili u meni interes za prirodnim znanostima kojima sam posvetio dobar dio svog života. Iako sam po struci diplomirani pravnik, danas sam zamjenik urednika portala Dalmacija News, osnivač meteorološke udruge „Crometeo“ i pjevač klapa „Sveti Florijan“. Sve vještine koje sam stekao u gimnaziji bile su odskočna daska za moje studiranje koje je uslijedilo, te zaposlenje i snalaženje u poslovima koje obavljam.

ZDESLAV ŠANTIĆ, glavni ekonomist Splitske banke

(...) Nakon „početnog šoka“ otkrio sam da mi V. gimnazija „Vladimir Nazor“ uistinu nudi mogućnost stjecanja širokog znanja, a i da profesori ipak nisu najstrašnija bića u svemiru. Naravno, kao i većina vas, često sam se pitao je li baš svi predmeti imaju svrhu, odnosno kakve koristi ću imati od učenja. No, na to sam dobio odgovor čim sam tražio prvi posao te kada je najvažniji kriterij, uz testove inteligencije, bila upravo opća kultura. (...) Vjerujte da će vas naša škola dobro pripremiti na sve izazove koji su pred vama.

Pete potencijali lete

Oslikana učionica

čini moguće!

mi subotama bojili ogradu dvorišta, izrađivali ukrase za jelu, zajedno odlazili u kazalište, kino,... Zgodno bi bilo

kad bi školski bend imao u potkrovlju prostor za probe, a u njemu bubnjeve i ostalu tehniku... Ma nema problema! Već

godinama se odatle čuje dobra urbana glazba! Ideje se stalno rađaju, a jasno je da nam ni realizacija nije problem!

Eci, peci – pec ili predstavom protiv nasilja!

Kao vrijedne suradnike na projektu „Udarac“ koji se bavio prevencijom nasilja među mladima prepoznao nas je i Elvis Bošnjak, glumac, redatelj i umjetnički ravnatelj kazališta „Playdrama“ te Đordana Barbarić, predsjed-

nica Udruge „MoSt“. Naime, prije nekoliko godina prijedlog za suradnju na ovom projektu upućen je, prema njihovim riječima, na adrese čak 26 škola, od kojih se samo jedna (pogodite koja?) zainteresirala, zaigrala, osmislila

predstavu „Eci, peci – pec!“ i postavila je na pozornicu GKM-a! I kao što nam je u svom mailu nakon predstave poručila Đordana: „...tek ovakvi događaji čine školu školom ma koliko mi šutjeli o tome!“.

JELENA PERVAN, spisateljica

Naradila sam se u toj školi, ali da mogu, opet bih istu upisala. „Nazor“ je poticao ono u čemu sam bila dobra, a opraštao tamo gdje mi i nije išlo najbolje. „Nazor“ me naučio kako prihvatiti poraz i slaviti uspjeh. Nazor je simpatična uspomena na neke lijepe godine. Volim Vladu Nazora!

TEA MARASOVIĆ, znanstvena novakinja, FESB

Sretna sam i povlaštena da mi je predavala odabrana selekcija profesora koji su svi odreda bili vrlo zanimljivi ljudi i k tome još sjajni učitelji, koji su mi pomogli otkriti gdje leže moji interesi te su mi usadili visoku razinu predznanja da sam se mogla bez većih problema uhvatiti u koštac sa svim izazovima jednog tako zahtjevnog studija kao što je to studij elektrotehnike. Nažalost, nemam ovdje mjesta nabrajati sve njih koji su ostavili itekako značajnog traga na formiranje moje ličnosti pa ću stoga istaknuti samo razrednicu mog bivšeg 4.b razreda, prof. Nelu Negotić (...) koja se svojski trudila da nas, hrpno adolescenata, prije svega nauči da budemo dobre osobe, na čemu sam joj od srca zahvalna.

IVAN HUT, producent Opere HNK Split

Iako nije prošlo toliko vremena od moje mature, vrlo rado se sjetim V. gimnazije „Vladimir Nazor“, jer mi je za tu školu vezana moja mladost. Svih profesora se vrlo rado sjetim, jer su me oblikovali svaki sa svojom jedinstvenom osobnošću.

MARIN LIMIĆ, pijanist

Prije nekoliko godina upoznao sam jednu damu iz negdašnje ruske prijestolnice Sankt Peterburga ili Petrograda. (...) Tada mi je na pamet pao naš stari, tada već pokojni profesor Krce. Osim što nas je učio pristojnom ponašanju, rado nam je pričao o svojim putovanjima svijetom. „Moj br. 1 je Pariz, a potom idu Sankt Peterburg i Firenza!“, govorio je. Pa, kad je to profesor bio broj dva, onda se isplati tamo i otići. Sada svoja petrogradska iskustva prenosim generacijama mladih pijanista na trogirskoj muzičkoj školi, kao što je to profesor prenosio nama. I, učim ih pristojnom ponašanju, jer samo je pristojan čovjek svugdje jednako prihvaćen.

ROKO LENI UKIĆ, kapetan košarkaške reprezentacije

Moram priznati da mi škola, šta se tiče programa, nije bila lagana, prije svega radi ogromnog broja izostanaka, tako da bi bez razumijevanja svih profesora, a pogotovo razrednika Vladovića, vjerojatno bio već u 2. ili 3. razredu prisiljen zamijeniti Gimnaziju nekom manje zahtjevnom školom! Od svih detalja, u najljepšem mi sjećanju možda ostaje maturalna večer i, naravno, nekoliko prijateljstava koja će mi trajati čitavi život. Da sumiram, moj boravak u srednjoj nije bio klasičan, gimnazijski... Bio je kratak, ali kvalitetan, i kad se okrenem, ne bih mijenjao to razdoblje svog života i odluku da pohađam Petu gimnaziju ni za što!

TONI PERKOVIĆ, dr. sc. elektrotehnike

Kada prevrtim ploču unatrag, na početku mojih „Nazorovih“ dana i nisam slovio za učenika koji bi svojim ponašanjem, zalaganjem i ocjenama zaslužio danas nositi titulu doktora znanosti. Međutim, istinsku preobrazbu tijekom godina svakako mogu zahvaliti i posvetiti svojim nastavnicima iz gimnazije. (...) S ponosom mogu reći kako su mi predznanje te prije svega radne navike uvelike pomogle da savladam sve prepreke u svojim studentskim danima te se opredijelim za područje u svojoj doktorskoj disertaciji. Činjenicu da ne predstavljam iznimku mogu osobno potvrditi i mojih troje kolega i prijatelja iz 4.b razreda Tonko Garma, Tea Marasović i Vladimir Mitrović koji su također iz klupa V. gimnazije preko FESB-a stekli ili u procesu stjecanja akademske titule doktora znanosti.

DUJE DRAGANJA, srebrni olimpijac

Miris pečene kokoši i raznih kobasica, hrpa kineske robe, šibicari, pizzeta ili sendvič u „zatvorskom“ dvoru – to su iskustva s velikog odmora u V. gimnaziji „Vladimir Nazor“. Kad je riječ o samom učenju, bilo je tu, po običaju, manje ili više ‘zeznutih’ profesora, ali sve se dalo srediti s nekoliko besanih noći. Od profesora se najviše sjećam, uz svoju razrednicu Dianu Matković, legende naše škole i velikog miljenika sportaša, profesora Krce. Sretnem li nekog iz srednje škole, uz žaljenje što nismo još uvijek u istim klupama, uvijek navru neka stara dobra sjećanja...

I male su nam stvari velike

Na vrhu naše secesijske Realke, točnije, na terasi, imamo kutak u kojem, sami ili u društvu (kako nam drago!), u slobodnim trenucima, pronalazimo inspiraciju i ‘punimo baterije’ samim pogledom na naš grad. Vjerujući da je njegovanje dobrih međuljudskih odnosa u zbornici iznimno važno i da se kvaliteta tih odnosa odražava i na rad profesora u razredu (što onda primjećuju i sami učenici), već godinama, barem jednom godišnje, pun autobus Nazorovih profesora odlazi na izlete (Velebit, Kornati, Bjelolasica, Klek, kanu safari na Cetini, Boka kotorska,...). Treba znati prepoznati ono što je dobro i lijepo... Mi znamo! Ako već niste, pronađite na našim stranicama (www.petagimnazijast.hr) himnu škole, poslušajte je i uvjerite se sami...

Svrati u Nazora!

(na melodiju pjesme Shortytja “Dodi u Vinkovce”)

(...)
I kad ne bude nas više,
kad napustimo idilu
Nazoru se vraćamo
ka majčinome krilu
(...)
Poštujem svaku školu,
al’ ovu stvarno volim
(...)
u životu nikad nećemo
dopustiti da nas gaze
jer ponosni smo uvijek,
iz Nazora smo zna se!

(...)
I nikad s nama neće biti
nikakvih problema
iz Nazora smo zna se!
prvaci odgojnog sistema
kad nastupamo javno
ne znamo što znači trema
iz Nazora smo zna se!
znači gradska smo krema.
(...)
i lijepih događaja što me
povremeno sječe,
da ponosan sam učenik,
gimnazije Pete.

glazba i filozofija

Mjesto elektroničke glazbe promišljanju glazbene umjetnosti

PIŠE: DUŠAN MILENKOVIĆ

Zadatak ove studije nije svega je pokazati moguće smjernice za proučavanje suvremene elektroničke glazbe. Čini se da je jednostavno nemoguće upotrijebiti tradicionalnu glazbenu terminologiju u objašnjavanju fenomena elektroničkog glazbenog djela. Ovdje prije svega mislim na pojam tona kao jedinice građe klasične glazbe, ali i na pojam kompozitora, koji stvara klasično glazbeno djelo uspostavljajući određeni odnos između tonova u notnom sistemu. Pod pojmom tona ovdje podrazumijevam zvuk određene dužine, jačine i visine, koji je moguće zapisati notama i interpretirati na nekom instrumentu. Određivanjem instrumenta na kome će se ton interpretirati, ton dobiva još jednu karakteristiku – takozvanu boju. Osim tona, i pauza sudjeluje u stvaranju klasičnog glazbenog djela. Pauza je izražajno sredstvo koje u cjelini notnog sistema funkcionira kao dodatno sredstvo u uspostavljanju odnosa između tonova. Može se definirati kao odsutnost tona određene dužine. S obzirom na to da pauza posjeduje samo dužinu, a ne i odgovarajuću visinu i boju, ona nije samostalno izražajno sredstvo. Zato teorijska postavka prikazana u ovoj studiji ne proglašava umjetničkim djelom tvorevinu načinjenu samo od pauza.

Čudna pozicija elektroničke glazbe

Najveći problem suvremenog pristupa glazbi ogleda se u činjenici da djelo elektroničke glazbe može biti potpuno lišeno melodije i harmonije, što vjerojatno predstavlja najjaču razliku između klasičnog i elektroničkog glazbenog djela. Iz toga proizilazi da nije moguće upotrijebiti tradicionalna mjerila vrednovanja glazbenog djela, koja se najčešće ogledaju upravo u veličanju melodijskih zamisli i harmonijskih rješenja. Zato ćemo pokušati izgraditi takvu teorijsku osnovu koja s jedne strane može zadržati do-

Stvaranje djela elektroničke glazbe sastoji se od slaganja više pojedinačnih zvučnih zapisa, odnosno zvukova, u jednu koherentnu cjelinu – dok je jedinica građe klasičnog glazbenog djela ton, jedinica građe elektroničkog glazbenog djela je zvučni zapis, odnosno zvuk

stignuća tradicionalne muzikologije, a s druge strane može objasniti i elektroničku glazbu. U tom kontekstu možemo postaviti i pitanje ima li u elektroničkoj glazbi mjesta za pojam izvođača, tj. intepretatora. Uloga izvođača izuzetno je važna u klasičnoj glazbi jer daje glazbenom djelu finalni pečat tumačeći određene aspekte notnog teksta na osnovi vlastitog doživljaja djela.

Još veći intenzitet ovim problemima daje i određena sličnost elektroničke glazbe s drugim žanrovima suvremene glazbe, kao što su torok ili jazz. Vrijednost jedne rock ili jazz numere također se može procjenjivati na osnovi odnosa između tonova, kao što je to najčešće slučaj u klasičnoj glazbi. Međutim, rock ili jazz numera bliska je elektroničkom glazbenom djelu po tome što osnovni oblik u kojem ona postoji jest snimka ili zvučni zapis numere. Rock ili jazz numera također podrazumijeva ju kompoziciju i interpretaciju, ali se smatra završenom tek onda kada je snimljena. Elektronička glazba sasvim drukčije vidi i kompoziciju i interpretaciju, a njeno djelo postoji samo kao snimljeno. U cilju traženja rješenja ove nezgodne pozicije elektroničke glazbe, razmotrimo najprije razlike, a zatim i sličnosti elektroničke glazbe s ostalim vrstama glazbe. Što je primarno izražajno sredstvo elektroničke glazbe?

Tko je stvaralac elektroničke glazbe?

Jedinica građe elektroničkog glazbenog djela nije ton, već zvučni zapis. Pod zvučnim zapisom ovdje podrazumijevam digitalnu ili analognu snimku jednog ili više zvukova određene dužine. Sam zvuk jest svaka mehanička oscilacija koju ljudsko uho može čuti. Zvučni zapis nastaje snimanjem određenog zvuka iz prirode, zvuka određenog instrumenta ili zvuka proizvedenog elektroničkim putem. Stvaranje djela elektroničke glazbe sastoji se od slaganja više pojedinačnih zvučnih zapisa u jednu koherentnu cjelinu. Završeno djelo elektroničke glazbe također postaje jedan zvučni zapis. Glavna specifičnost zvučnog zapisa sastoji se u tome što je on podložan promjeni

tijekom cijelog procesa stvaranja elektroničkog glazbenog djela. Ovo nije slučaj s tonom kao osnovom kompozicije u klasičnoj glazbi. Ton zadržava boju koju dobiva preko instrumenta čak i u najkompliciranijoj cjelini glazbenog djela. Ako poznamo zvuk nekog instrumenta, recimo flaute, a osim toga imamo i vješto uho, mi ćemo čuti linije koje izvodi flauta čak i u jednoj simfoniji. Nasuprot tome, određeni snimljeni zvuk moguće je naknadno obrađivati čak toliko da on izgubi svaku vezu s onim zvukom iz kojeg je nastao. Upravo ova karakteristika zvučnog zapisa otkriva nam tko je stvaralac elektroničkog glazbenog djela – to je glazbeni producent.

Uloga glazbenog producenta umnogome ovisi o vrsti glazbe u čijem stvaranju on sudjeluje. Producent najprije određuje način i nadgleda proces snimanja zvučnog zapisa. Ova njegova uloga odnosi se na sve vrste glazbe. Nadalje, njegova uloga sastoji se u obradi svakog pojedinačnog snimljenog materijala potrebnog za jednu numeru. Završni pečat numeri producent daje na taj način što spaja pojedinačne snimljene materijale i od njih pravi cjelinu glazbenoga djela. U određenim slučajevima producent može imati i konkretnu stvaralačku ulogu u jednom glazbenom djelu. Ako se radi o snimanju numere jedne glazbene grupe, producent

“

Određeni snimljeni zvuk moguće je naknadno obrađivati čak toliko da on izgubi svaku vezu s onim zvukom iz kojeg je nastao. Upravo ova karakteristika zvučnog zapisa otkriva nam tko je stvaralac elektroničkog glazbenog djela – to je glazbeni producent

može sudjelovati u stvaralačkom procesu tako što će predložiti aranžman numere i odrediti način korištenja instrumenata u numeri. Primjer ovakve uloge producenta može biti George Martin, najvažniji producent grupe The Beatles.

U elektroničkoj glazbi imamo specifično postupanje glazbenog producenta. Producent elektroničke glazbe ne oslanja se na neku već postojeću kompoziciju, već je on kompletn stvaralac glazbenog djela. Ovdje prije svega mislimo na stvaranje onih elektroničkih glazbenih djela u kojima nema ni traga melodije i harmonije. Kao stvaralac elektroničke glazbe, producent snima uglavnom kraće zvučne zapise, a zatim ih obrađuje i kombinira na odgovarajući način, čime stvara cjelinu glazbenog djela. Ovo objašnjenje postupanja producenta elektroničke glazbe daje povoda za problematiziranje vrijednosti elektroničke glazbe. Ako se numera elektroničke glazbe sastoji od zvučnih zapisa, a kao cjelina i sama predstavlja određeni zvučni zapis, što to proglašava elektroničku glazbu glazbom, a određeni zvučni zapis samo nekim snimljenim zvukom?

Elektronička glazba ipak se naziva glazbom jer zvučne zapise stavlja u ritmičke odnose. U klasičnoj glazbi ritam određuje dužinu to-

na, jednu od njegovih karakteristika – tonovi su osmine, četvrtine, šesnaestine i tako dalje. Određenu pravilnost u ritmičkom kretanju tonova određuje takt – četveročetvrtinski, sedamosminski i slično. Dužinu osnovne ritmičke vrijednosti jednog takta, primjera radi – četvrtine u četveročetvrtinskom taktu, a time i brzinu kompozicije, određuje tempo. Elektronička glazba potpuno svjesno preuzima ovakvo učenje o ritmu iz standardnog notnog sistema i primjenjuje ga na odnose između zvučnih zapisa. Svijest o ritmu opravdava elektroničku glazbu kao glazbu, dok samostalni zvučni zapisi, nesmjješteni u ritmički kontekst, ostaju samo snimke zvukova bez značenja. Netko bi ovdje mogao postaviti pitanje – a šta je s ritmičnošću koju možemo naći u prirodi i snimiti kao zvučni zapis, može li se ona kvalificirati kao glazba? Smatram da odgovor mora biti negativan, jer slučajnu ritmičnost u prirodi, koju zapažamo u pjevanju ptica, ne prati ptičja svijest o smještaju u određeni ritmički kontekst. Ako postoji svijest o ritmičkim vrijednostima, a i postoji izvjesno konstantno korištenje tih vrijednosti u cjelini glazbenog izražavanja, tek tada smo na putu stvaranja glazbenoga djela. Glazbeno izražavanje prerasta u glazbeno djelo ako spomenuto konstantno korištenje određenih ritmičkih vrijednosti

organiziramo u jednu zatvorenu cjelinu.

Interpretator u elektroničkoj glazbi

Već smo spomenuli da je pojam interpretatora vrlo važan pojam u klasičnoj glazbi. Moja teza jest da u elektroničkoj glazbi postoji ekvivalent pojmu interpretatora – to je pojam DJ-a. Djelatnost DJ-a ogleda se u smještaju određene numere elektroničke glazbe u širi kontekst numera istog stila, a zatim i u njihovu spajanje i stvaranje cjeline koja se zove DJ-set. Cjelina DJ-seta konstruira se tako što se određeni broj numera izabere, a zatim se na specijalnim CD playerima ili gramofonima te pjesme puštaju jedna za drugom. Redoslijed pjesama u DJ-setu najčešće se određuje tako da one najslikniji budu puštene jedna za drugom. Prijelaz iz jedne pjesme u drugu ostvaruje se posebnom vještinom podešavanja brzine pjesme koja će biti puštena kao sljedeća u setu. Brzina sljedeće pjesme u setu podešava se tako što se usklađuje s brzinom prethodne pesme. Publika koja sluša DJ-set nema svijest o ovom podešavanju jer to podešavanje DJ obavlja koristeći se slušalicama. Što je neprimjetniji prijelaz iz jedne pjesme u drugu, to je DJ-set uspješniji, jer publika tada dobiva svijest o cjelini seta.

Koje su onda sličnosti DJ-a i interpretatora? Kada

u filozofskom etnosti

“
Glazbeno izražavanje
prerasta u glazbeno
djelo ako konstantno
korištenje određenih
ritmičkih vrijednosti
organiziramo u jednu
zatvorenu cjelinu

“
Pojam interpretatora
vrlo je važan pojam
u klasičnoj glazbi, a
njegov ekvivalent u
elektroničkoj glazbi je
pojam DJ-a

bira određene numere za DJ-set, DJ iskazuje svoj slobodni doživljaj tih numera, baš kao što to radi interpretator s klasičnom kompozicijom. Osim toga, kao što interpretator klasičnog djela iskazuje svoje shvaćanje određene naznake za tempo koje nalazi u notama klasičnog djela, primjeraradi, naznake “allegro”, tako i DJ podešava brzinu elektroničke numere koju želi uklopiti u svoj set. Ako imamo u vidu da se DJ-setovi uglavnom izvode uživo, jasno je da je potrebna znatna vještina za podešavanje brzina numere, slična onoj potrebnoj za sviranje na određenom instrumentu. Pored svih ovih sličnosti, postoji i jedna značajna razlika. Dok jedna klasična kompozicija nalazi svoj put do slušalaca jedino preko određenog izvodenja tog djela, elektroničko glazbeno djelo može se slušati i izvan cjeline DJ-seta, kao samostalna numera. Interesantno je da stvaralac elektroničkog glazbenog djela danas ima potpunu svijest o djelatnosti DJ-eva, pa numeru stvara tako da ona može što efikasnije biti dio jednog DJ-seta. To je razlog zašto se početak i kraj većine numera elektroničke glazbe sastojese samo od najjednostavnijih ritmičkih fraza.

Do sada smo pod elektroničkom glazbom uglavnom podrazumijevali ona elektronička glazbena djela koja su potpuno lišena melodije i harmonije. Poznato nam je da u elektroničkoj glazbi

postoje i ona glazbena djela koja imaju i melodiju i njoj odgovarajuću harmoniju. Zvučni zapisi melodija odsviranih na akustičnim ili električnim instrumentima bivaju tretirani u cjelini elektroničkog glazbenog djela na isti način kao i zvučni zapisi svih ostalih zvukova. Oni se smještaju u određeni ritmički kontekst zajedno s ostalim zvučnim zapisima. Ako postoji više melodičnih zvučnih zapisa uklonjenih u cjelinu elektroničkog glazbenog djela, autor tog djela mora pokazati poznavanje harmonije da bi uspostavio odgovarajući odnos između tonova u sazvučju dva melodična zvučna zapisa. Međutim, uključivanje melodičnih zvučnih zapisa u cjelinu elektroničkog glazbenog djela podrazumijeva utjecaj drugih vrsta glazbe na elektroničku glazbu. Zbog ovih utjecaja drugih glazbenih pravaca na melodičnu elektroničku glazbu, ovdje se ne radi o elektroničkoj glazbi u pravom smislu – u njoj ne dolazi do izražaja ona karakteristika koja razlikuje elektroničku od drugih vrsta glazbe. S druge strane, melodična elektronička glazba ipak se naziva elektroničkom glazbom jer se u njenoj osnovi nalaze ritmički odnosi između zvučnih zapisa.

Pomirenje klasične i elektroničke glazbe

Treba izdvojiti dva najvažnija stava kojima smo odredili mjesto elektroničke

glazbe u jednoj sveobuhvatnoj teoriji i filozofiji glazbe. Prvi stav naglašava da je zajednička osnova elektroničke i klasične glazbe upravo ritam, a da nemelodični karakter nekih tvorevina elektroničke glazbe ne predstavlja nikakvu prepreku za priznavanje njenog umjetničkog statusa. Drugi, još važniji stav pokazuje da je jedinica građe elektroničke glazbe zvučni zapis, a time indirektno i zvuk sam. Najvažniji zadatak suvremene filozofije glazbe sastoji se u tome da pruži više prostora samom zvuku kao izražajnom glazbenom sredstvu. Iako je uspon klasične glazbe od vremena baroka pa do kraja 19. stoljeća dao jaku osnovu da se ton uzme kao osnova glazbe, cijelo dvadeseto stoljeće programske, primijenjene, kao i minimalističke klasične glazbe, a zatim i elektroničke glazbe težio je prevladavanju tog koncepta. Ova dva stava možemo ujediniti i na sljedeći način - dok god imamo ritam kao osnovu glazbe, možemo i zvuk priznati kao važno izražajno sredstvo, bez opasnosti da time umjetnički status glazbe dovedemo u pitanje. Ovakvim pomirenjem uspijet ćemo jednom filozofijom glazbe obuhvatiti i objasniti sve postojeće glazbene tvorevine.

*Članak se temelji na autorovu izlaganju na međunarodnom simpoziju „Perspektive filozofije“, održanom ove godine na otoku Cresu.

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU raspisuje **NATJEČAJ** za izbor:

1. Viši predavač u području umjetnosti, polje likovna umjetnost; predmeti Uvod u konzervaciju i restauraciju metala od 1 – 4 i Konzervacija i restauracija metala od 1 – 6,
 2. Predavač ili viši predavač u području umjetnosti, polje glazbena umjetnost; predmet Glasovir-obligatno,
 3. Predavač u području humanističkih znanosti, polje filologije; predmet Engleski jezik od 1 – 4 (naslovno zvanje),
 4. Asistent u području humanističkih znanosti, polje znanost o umjetnosti; predmeti Solfeggio A III – VI i Upoznavanje glazbene literature I i II (naslovno zvanje),
 5. Asistent u području umjetnosti, polje kazališna umjetnost; predmeti Scenski govor I – VIII i Gluma-diplomski rad I i II (naslovno zvanje) i
 6. Asistent u području umjetnosti, polje likovna umjetnost; predmeti Crtanje i pokretna slika, Slikarstvo i pokretna slika, Osnove računalne animacije i Računalna grafika i postprodukcija pokretne slike (naslovno zvanje).
- Pristupnici na natječaj moraju ispunjavati uvjete Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Prijava na natječaj mora sadržavati životopis, preslik dokaza o državljanstvu, diplomu o stečenoj stručnoj spremi i izvješće o stručnoj i nastavnoj aktivnosti. Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od objave natječaja na adresu: **Umjetnička akademija u Splitu**, Zagrebačka 3, 21 000 Split

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE raspisuje **NATJEČAJ** za izbor:

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora-trajno zvanje za područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika;
 2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo, grana umjetna inteligencija i odgovarajuće radno mjesto;
 3. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektroenergetika i odgovarajuće radno mjesto;
 4. jednog suradnika u suradničko zvanje višeg asistenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika na određeno vrijeme.
- Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123/03., 105/04., 174/04., 46/07., 45/09., 63/11. i 94/13.). Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 116/03.
- Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta.
- Natječaj traje 30 dana od dana objave.
- Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32, 21000 Split.
- Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati.
- O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

MEDICINSKI FAKULTET raspisuje **NATJEČAJ** za izbor:

1. jednog suradnika u suradničkom zvanju naslovnog poslijedoktoranda za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patologija u Katedri za patologiju
 2. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta na određeno vrijeme od godine dana za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana neuroznanost u Katedri za neuroznanost
 3. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta na određeno vrijeme od godine dana za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana fiziologija čovjeka u Katedri za fiziologiju.
- Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13), Pravilnikom o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 26/13, 34/13) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (ožujak 2006.).
- Za radno mjesto u posljednjoj, trećoj alineji, uvjet je završen Medicinski fakultet i stečeno zvanje doktora medicine (dr. med.).
- Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrovi>).
- Na oglašena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola.
- Prijave se podnose poštom u roku od 30 dana od objave natječaja u „Narodnim novinama“ na adresu: MEDICINSKI FAKULTET, Šoltanska 2, 21000 Split

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA raspisuje **NATJEČAJ** za izbor:

1. tri nastavnika u nastavnom zvanju predavača (naslovno zvanje) u području biomedicine i zdravstva, polje farmacija, grana medicinska biokemija;
 2. jednog nastavnika u nastavnom zvanju predavača (naslovno zvanje) u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana klinička imunologija;
 3. jednog nastavnika u nastavnom zvanju predavača (naslovno zvanje) u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana pedijatrija;
 4. jednog nastavnika u nastavnom zvanju predavača (naslovno zvanje) u području prirodnih znanosti, polje biologija, grana biokemija i molekularna biologija.
- Pristupnici natječaju trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 63/11, 94/13 139/13) te uvjete Rektorskog zbora. Posebni uvjet za izbor nastavnika pod točkom 1. je završena specijalizacija iz medicinske biokemije i laboratorijske medicine.
- Posebni uvjet za izbor nastavnika pod točkom 2. je završena specijalizacija iz transfuzijske medicine.
- Izbor nastavnika pod točkom 3. potreban je za izvođenje nastave iz predmeta Osnove hematologije i koagulacije – pedijatrijska hematologija.
- Osim dokaza o ispunjavanju zakonskih uvjeta, prijavi treba priložiti: životopis, presliku domovnice, presliku diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne aktivnosti, popis radova, sažetak radova relevantnih za izbor, uvjerenje o specijalizaciji (za zvanje pod točkom 1. i 2.).
- Sva dokumentacija predaje se u dva primjerka. Na oglašena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola. Prijave se podnose u roku od 30 dana od objave natječaja na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Ruđera Boškovića 31, p.p.464, 21000 Split, s naznakom: „Prijava na natječaj“.
- Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Nanomreže i molekularne komunikacije

Sposobnost umjetnih nanouređaja da komuniciraju s biološkim sustavima na molekularnoj razini omogućit će brojne buduće primjene u biomedicini, zaštiti okoliša, industriji, informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te u vojne svrhe

PIŠE: **VESNA PEKIĆ**

Izraz “nanotehnologija” posljednjih godina sve više se koristi i izvan znanstvenog miljea. Prvi put ga je upotrijebio japanski znanstvenik Taniguchi 1974. godine, premda je koncept nanotehnologije uveo još 1959. godine nobelovac Feynman. Nanotehnologija se ne bavi samo razvojem još minijaturnijih klasičnih uređaja, već u razvoju novih funkcionalnosti nastoji iskoristiti svojstva novih materijala i nanočestica koja nisu primijećena na mikroskopskoj razini.

Pojednostavnjeno, nanočestice se mogu definirati kao čestice dimenzija između jednog nanometra (10^{-9} m) i stotinu nanometara (10^{-7} m). Poznati primjer su ugljikove nanocijevi, no nanočestice se mogu izraditi od različitih materijala pa postoje nanočestice različitih metala, poluvodiča, silicijevog dioksida, gline itd..

Primjer polučvrste nanočestice su liposomi koji se koriste za isporuku lijekova unutar tijela. Nanotehnološki uređaji ili nanouređaji su nanočestice ili uređaji sastavljeni od nanočestica koji mogu izvršiti neki zadatak na nanometarskoj razini. Taj zadatak može biti komuniciranje, računanje, pohrana podataka, opažanje i aktiviranje ili slično.

Primjeri nanouređaja su nanosenzori (fizikalni, kemijski ili biološki), nanoprekidajući, nanoventili, nanotranzistori. Nanouređaji mogu biti umjetni ili prirodno prisutni u biološkim sustavima i građevni su element složenijih

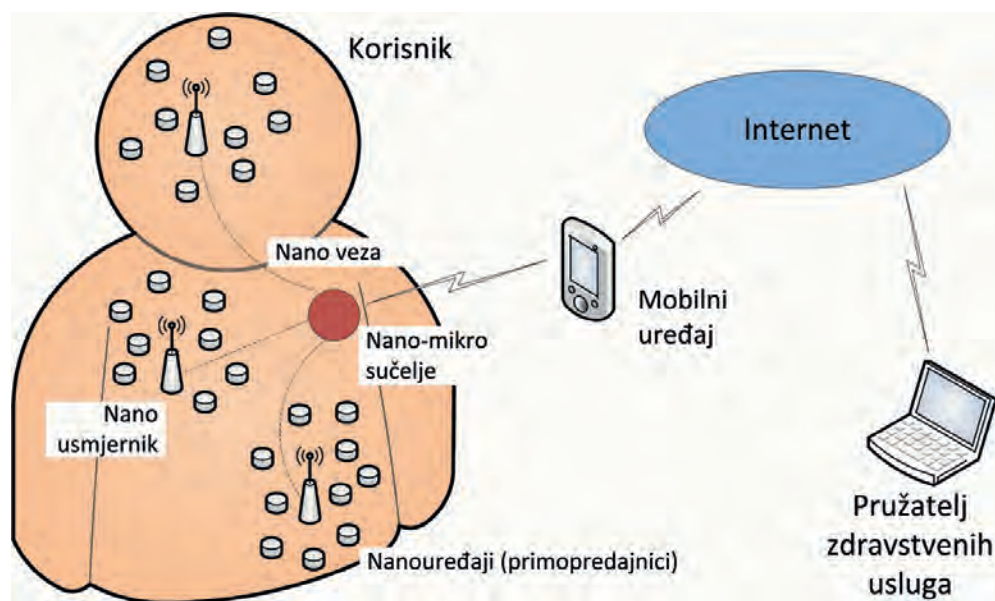
sustava, npr. nanorobota, nanoprocссора, nanomemorijski ili nanosatova.

Nanobaterije koje se pune pokretima tijela

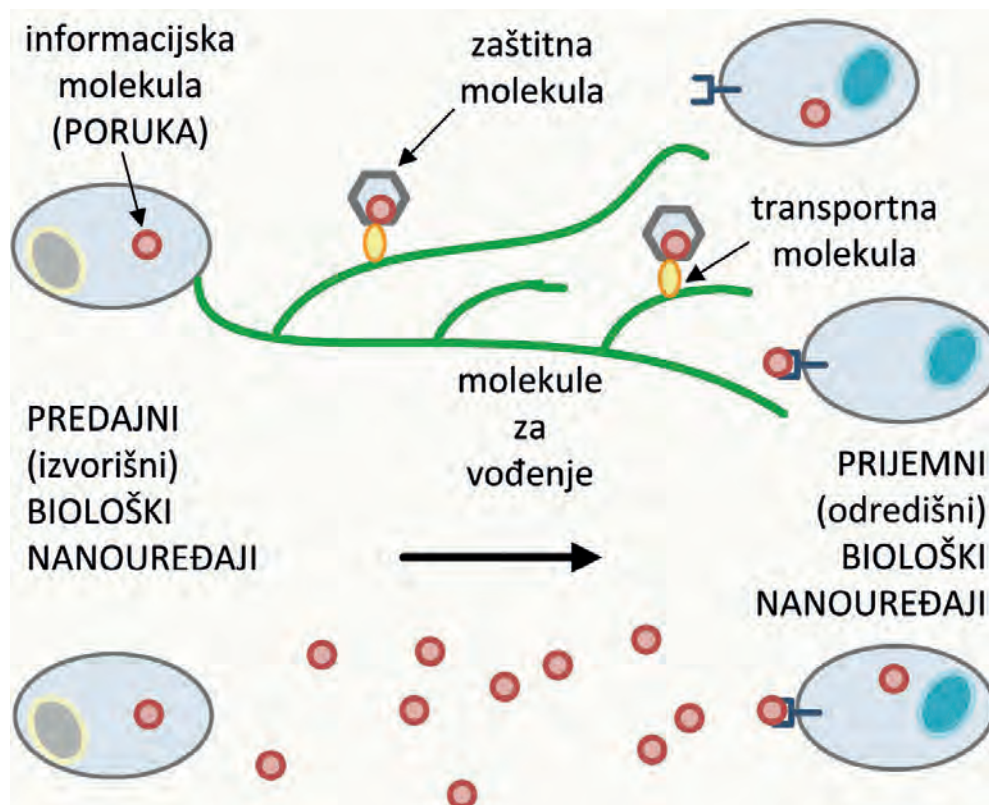
Među ostalim, nanotehnologija omogućava razvoj naprednih nanouređaja koji mogu generirati, procesirati i prenositi podatke na nanometarskoj razini - tvoreći nanomreže. Nanomreže, kao međusobna veza nanouređaja, suradnjom i razmjenom informacija proširuju mogućnosti pojedinačnih nanouređaja. Veza se može ostvariti između dva ili više nanouređaja, te između nanouređaja i većeg sustava kao što je elektronički mikrouređaj.

Komunikacija može biti nanomehanička (mehaničkim kontaktom između predajnika i prijemnika), akustična (varijacijom tlaka), elektromagnetska (modulacijom EM valova) i kemijska (putem molekula). Tehnologija korištena u nanomrežama razlikuje se od klasične tehnologije komunikacijskih mreža s mikroelektroničkim uređajima po načinu rada predajnika i prijemnika, brzinama, udaljenostima, korištenim frekvencijama, vrsti i kodiranju podataka.

Za rad nanouređaja uključeni u nanomrežu potrebno je osigurati napajanje, najčešće korištenjem nanobaterija. Smanjenje veličine upotrijebljenih materijala, odnosno upotreba nanočestica za izradu anode, katode i/ili elektroлита, omogućava nanobaterijama povećanu snagu i trajanje u odnosu na klasične baterije, bilo da se radi o litij ionskim baterijama ili baterijama od nekih drugih materijala, npr.

Primjer primjene nanomreža u nadzoru zdravlja

Molekularna komunikacija s vođenim prijenosom i putem difuzije

cink-ugljikom.

Kod nanouređaja smještenih na nedostupnim mjestima javlja se problem ponovnog punjenja. Stoga se razvijaju samonapajajući nanouređaji kojima su izvori energije primjerice pokreti ljudskog tijela, istezanje mišića, zvučni valovi, vibracija zgrada, tok tjelesnih tekućina ili krvotok. Za bionanouređaje ispituju se ATP (adenozin trifosfat) baterije koje emuliraju ponašanje mitohondrija.

Nanometarske antene

Kod bežičnog povezivanja elektromagnetskim valovima ključan su element antene predajnika i prijemnika. Da bi se mogle ugraditi na predajnički ili prijemnički nanouređaj, potrebno je da veličina antene bude u nanoskali. Smanjivanjem klasičnih antena na nekoliko stotina nanometara dolazi se do vrlo visokih radnih frekvencija – u terahercnom području i u gornjem dijelu megahercnog područja.

Nanoantene kao oscilatori nanoveličine mogu pretvarati svjetlo u električnu energiju te se u tom smjeru očekuje široka primjena u optoelektronici. Na pojedini nanouređaj mogu se ugraditi, na primjer, postupkom litografije elektronskom

zrakom i nanošenjem traka metala nanoveličine na podlogu ili naparavanjem. Zamisljene su i grafenske nanoantene, koje bi također radile u terahercnom području, ali na nižim frekvencijama i uz višu efikasnost u odnosu na metalne. Stoga obećava njihova primjena u bežičnim komunikacijama na nanoskali.

Problem visokih frekvencija je vrlo visoko gušenje signala čak i na udaljenostima od nekoliko metara. Stoga je potrebno koristiti visoko usmjerene antene, a to opet povlači za sobom potrebu za prilagodbom postojjećih komunikacijskih protokola klasičnih bežičnih mreža nanomrežama.

Prijenos poruke molekulama

Osim komunikacije između nanouređaja pomoću elektromagnetskih valova, kao komunikacijska paradigma na nanometarskoj razini obećavajućima se čine molekularne komunikacije. Radi se o prijenosu i primanju informacija kodiranih u molekule. Često se “nanomreže” i “molekularne komunikacije” koriste kao sinonimi. Prednost u odnosu na akustične i elektromagnetske komunikacije je što je veličina u nano-skali

intrinzično svojstvo molekularnih primopredajnika, dok u odnosu na nanomehaničku komunikaciju nije potreban direktan kontakt predajnika i prijemnika.

Za razliku od klasičnih telekomunikacijskih tehnologija, kod kojih se informacija prenosi pomoću elektromagnetskih valova, molekularna komunikacija koristi molekule (npr. DNA, mRNA, enzime, Ca ione, ...) kao nositelje informacija. Predajni (izvorišni) biološki nanouređaj kodira informaciju u molekulu, oslobađa je u okolinu, ona se propagira do prijemnog (odredišnog) biološkog nanouređaja s kojim biokemijski reagira da bi se dekodirala informacija. Molekularne komunikacije mogu biti unutarstanične i međustanične. Predajnici i prijemnici mogu biti modificirane žive stanice, biomedicinski implantati ili nanoroboti.

Predajnik enkodira informaciju modificiranjem molekula kemijskim reakcijama. Informacija se može kodirati u 3D strukturu (proteini), polaritet, magnetizaciju ili kretanje molekule, zatim u specifične informacijske molekule (slijed nukleotida u DNA) ili koncentraciju informacijskih molekula koja se modulira u vremenu i amplitudi.

Informacijska molekula putuje kroz okolinu pasivnom difuzijom ili vezivanjem za transportnu molekulu s vođenim prijenosom, uz mogućnost korištenja zaštitne molekule koja smanjuje šum, odnosno smanjuje utjecaj okoline. Osim poboljšavanja propagacijskih svojstava informacijskih molekula, upotreba nosilaca i transportnih molekula omogućava stvaranje više nezavisnih kanala koji koriste isti medij. Nosioči mogu biti proteinski motori, bakterije i slično.

Prijemnik mora biti u stanju izdvojiti poruku (molekulu) iz medija te je prosljediti, spremiti ili reagirati na nju. Reakcija može biti nova molekula, signal ili izvođenje jednostavnog zadatka.

Komunikacija nanouređaja i bioloških sustava

Informacijske molekule koje čine poruku trebaju imati predefiniciranu strukturu, ne reagirati s ostalim molekulama u mediju te se lako eliminirati bez nuspojava nakon dekodiranja. Primjeri su endokrini hormoni, neurotransmiteri, Ca ioni te DNA i RNA molekule. Posebnost DNA i RNA molekula je što omogućavaju kodiranje velike količine informacija i korištenje komunikacijskih protokola sličnih konvencionalnima. Uz informacijske, dodatne adresne molekule omogućavaju predajniku specifičiranje prijemnika prema nekom mehanizmu adresiranja. Za ovu svrhu najviše obećavaju DNA slijedovi nukleotida.

Prednosti molekularnih komunikacija u odnosu na tradicionalne komunikacijske tehnologije su smanjena veličina (čime se osiguravaju nove primjene), bio-kompatibilnost (rad u biološkom okruženju bez negativnog utjecaja) i efikasnost potrošnje energije (karakteristika kemijskih reakcija).

Nedostaci su mala brzina, ograničen doseg, te visoka stopa gubitaka i varijacija kašnjenja (posljedica nepredvidljivog gibanja molekula, fizičkih prepreka i razgradnje u okolini). Sposobnost umjetnih nanouređaja da komuniciraju s biološkim sustavima na molekularnoj razini omogućit će brojne buduće primjene u biomedicini, zaštiti okoliša, industriji, informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te u vojne svrhe.

Prvi splitski Skeptici u pubu

Prognoza vremena, cijepljenje, i otkriće novih pojava u prirodi, odabrani su kao prve tri teme nove vrste popularno-znanstvenog okupljanja u Gradu pod Marjanom, na očito zadovoljstvo publike koja je predavače obasula pitanjima

PETAK, 6. 12. 2013.
F-CAFFE 18 DO 21 H
OBALA LAZARETA 3, SPLIT

PROGNOZA VREMENA ILI HOROSKOP: dr. sc. Željka Fuchs
DOBROBITI CIJEPLJENJA: prof. dr. sc. Irena Puljak
OTKRIVANJE NOVIH FENOMENA U PRIRODI: PRIMJER OTKRIVANJA HIGGSOV BOZONA U CERN-U: prof. dr. sc. Irena Puljak

Piše:

MATE TERZE

Prvi splitski «Skeptici u pubu» vrlo su uspješnu premijeru imali 6. prosinca u prepunom F-Caffeu na Rivi, u «režiji» Društva za promociju znanosti i kritičkog mišljenja, odnosno studenata fizike splitskog PMF-a, Zvonimira Domazeta i Natalije Dunić, koja je čitav program i vodila, te Pere Ugarkovića, člana Društva. Predavači su bili Željka Fuchs sa PMF-a, Janoš Terzić s Medicinskog fakulteta i Ivica Puljak s FESB-a. Skeptici u pubu (ili kraće, «Skeptici») druženje je znanstvenika, skeptika, humanista, sekularista i ostalih koji vole znanost i cijene kritičko razmišljanje. Cilj je druženja da kroz zabavu promiče znanstveni skepticizam, znanstveni pristup i racionalnost. Događaj je izvorno

osmišljen 1999. u Velikoj Britaniji, a više o Društvu za promociju znanosti i kritičkog mišljenja može se naći na poveznici www.pzkm.org

Prognoza vremena i cijepljenje

Koliko se puta čuje vremenska prognoza koja kaže: «Sutra će biti promjenjivo oblačno s povremenim sunčanim razdobljima, ali i uz mogućnost za kišu, mjestimice i obilniju.» Pa se zapitamo znaju li ti meteorolozi išta ili samo pogađaju kao u horoskopu? Kroz svoje predavanje prof. Fuchs pojasnila je kako se dolazi do prognoze vremena, koliko ona može biti točna, koji su izazovi s kojima se meteorolozi svakodnevno suočavaju te što nas čeka u budućnosti.

Koncem 18. stoljeća provedeno je prvo cijepljenje, i

Ivica Puljak

Janoš Terzić

Željka Fuchs

to protiv velikih boginja - bolesti protiv koje ni danas nemamo lijeka, a koja je često završavala smrću. Zaštićujući ljude cijepljenjem od velikih boginja ta je bolest 1977. godine potpuno iskorijenjena. Zbog uvođenja cijepljenja gotovo su iskorijenjene i neke druge teške bolesti, kao što su difterija, poliomijelitis ili tetanus. Danas je došlo i vrijeme kada se cijepljenjem mogu iskorijeniti neke vrste raka poput raka vrata maternice. Zašto to i ne učinimo, zapitao se prof. Terzić, te pojasnio ograničenja i perspektive ovakvih budućih praksi.

Otkrivanje novih fenomena u prirodi: Higgsov bozon

Znanstvena istraživanja po definiciji ispituju rubna područja znanja. Znanost je u biti uvijek «na rubu». Novi fenomeni u prirodi su obično vrlo rijetki, pa je često teško razlikovati poznate od nepozna-

tih pojava. Kad se uoči nešto naizgled novo, nakon što prođe početno uzbuđenje, obično kreće serija sumnji i kritičkih promišljanja tipa: «Ovo je vrlo vjerojatno nešto što znamo, samo izgleda malo neobično», «Vjerojatno smo nešto pogriješili, ovo ne može biti točno, izgleda skroz čudno», «Ovo je vjerojatno vrlo rijedak slučaj

kada poznati fenomen izgleda kao da se radi o nečem novom», itd.

Tek kad iscrpimo sva moguća objašnjenja ovog tipa, počinjemo spekulirati o novoj pojavi (ali mali crv sumnje uvijek ostaje). Kada točno možemo početi tvrditi da smo uočili nešto novo? Može li se to kvantitativno izraziti,

koristeći vjerojatnost i statistiku?

Ova i slična pitanja prof. Puljak nadahnuto je dočarao kroz primjer otkrića Higgsova bozona u CERN-u. Dotaknuo se i zanimljive sociologije istraživanja u ovako velikim projektima, te objasnio zašto su znanstvenici najveći skeptici, a naročito prema svojim vlastitim istraživanjima. «Posebno je zanimljivo bilo vidjeti čak nekoliko stolova, na početku predavanja nezainteresiranih mladih ljudi koji nisu ni znali za događaj i slučajno su se tu našli, i koji su pomalo počinjali pratiti, da bi se na kraju uključili u raspravu postavljajući prilično kompetentna pitanja – takve male, ali značajne trenutke vidim kao našu najveću pobjedu kad se radi o promociji znanosti», istakla je Natalija Dunić, organizatorica i voditeljica.

Tri projekta popularizacije znanosti na MEFST-u

Piše:

LIVIA PULJAK

U okviru programa popularizacije znanosti MZOŠ-a za 2013. godinu financira se 31 projekt, a Medicinski fakultet u Splitu jedini je hrvatski medicinski fakultet koji je dobio sredstva za takve projekte.

Tri naša projekta vode tri znanstvenice, pa bi se moglo zaključiti da na našem sveučilištu dame vode glavnu riječ u popularizaciji znanosti, osobito kad se zna da su glavne organizatorice tradicionalnog Festivala znanosti i ove godine prvi put organizirane Noći istraživača, također žene – prof. dr. sc. Željka Fuchs i dr. sc. Ana Bedalov.

Projekti popularizacije znanosti koji su dodijeljeni znanstvenicama Medicinskog fakulteta bave se promocijom medicine utemeljene na dokazima i podizanju svijesti o mucanju. Projekt «Podržimo jedni druge» – Međunarodni dan svjesnosti o mucanju 2013. vodi dr.

Na ovogodišnjem natječaju za projekte koji se bave popularizacijom znanosti, a koje financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, čak tri projekta dodijeljena su Medicinskom fakultetu u Splitu

Irena Zakarija Grković, Maja Rogić i Livia Puljak

sc. Maja Rogić, zaposlena u Laboratoriju za humanu i eksperimentalnu neurofiziologiju, u sklopu Zavoda za Neuroznanost. Međunarodni dan svjesnosti o mucanju (International Stuttering Awareness Day – ISAD) obilježava se u svijetu 22. listopada od 1998., a u Hrvatskoj od 2000. godine u organizaciji Hrvatske udruge za pomoć osobama koje mučaju «Hinko Freund» sa željom da se informiranjem javnosti doprinese kvaliteti života osoba koje mučaju. Zajednički ga obilježavaju osobe koji mučaju i njihove obitelji te stručnjaci, logopedi i drugi – nastavnici, istraživači i kliničari (liječnici, pedijatri), koji se bave mucanjem.

Mucanje i dokazi u medicini

Aktivnosti koje je dr. sc. Maja Rogić provela u okviru svojega projekta su popularno znanstvena predavanja održana na Medicinskom fakultetu, te niz aktivnosti (predavanja,

dani otvorenih vrata, tribine) koje su provodili logopedi i njihovi suradnici u vrtićima, školama, bolnicama. Projekt *Suradnja Hrvatskog Cochrane ogranka i udruga pacijenata u popularizaciji Cochraneovih sustavnih preglednih članaka* vodi dr. sc. Irena Zakarija Grković s Katedre za obiteljsku medicinu. Projekt predviđa nastavak aktivnosti Hrvatskog Cochrane ogranka koje su započete prije godinu dana prevođenjem laičkih sažetaka Cochrane sustavnih pregleda i uključivanjem udruga pacijenata u aktivnosti za popularizaciju medicine utemeljene na dokazima.

Ovo je već druga godina financiranja aktivnosti Hrvatskog Cochrane ogranka usmjerenih prema pacijentima. Cilj je projekta naučiti pacijente i javnost gdje mogu naći najbolje dokaze o liječenju različitih bolesti te kako primijeniti te dokaze na svoje vlastito zdravlje. U okviru projekta izrađuju se edukativni materijali i orga-

niziraju radionice za udruge pacijenata širom Hrvatske.

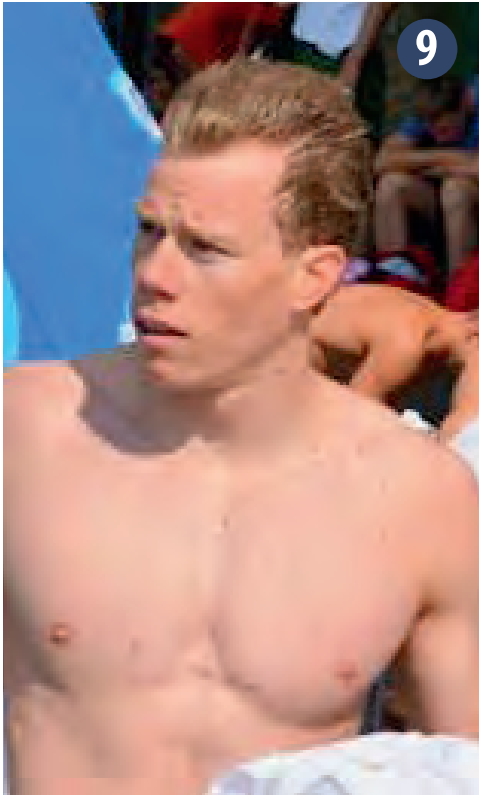
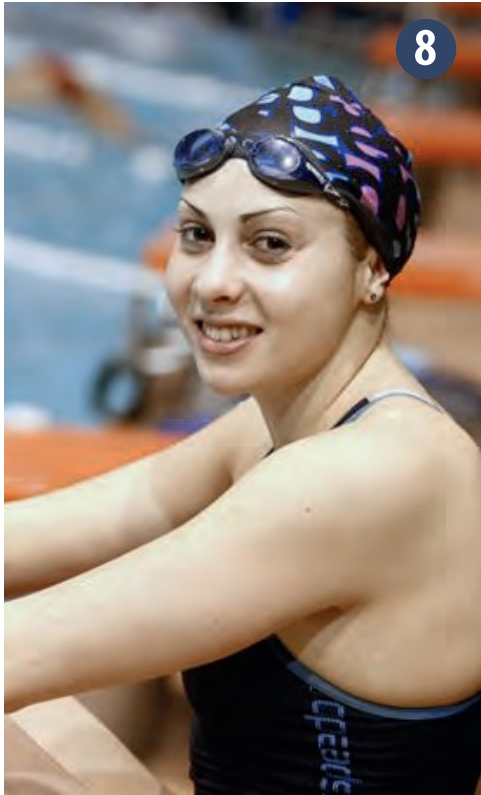
Treći projekt *Javna promocija metoda kojima se provjerava učinkovitost postupaka liječenja* vodi prof. dr. sc. Livia Puljak s Katedre za histologiju i embriologiju.

U okviru projekta prevedena je knjiga *Gdje su dokazi? Bolja istraživanja za bolje zdravlje* koja bi iz tiska trebala izaći svaki trenutak, a uz knjigu je prevedena i pripadajuća mrežna stranica (hr.testingtreatments.org) na kojoj će knjiga u elektroničkom obliku biti besplatno dostupna za čitanje. Cilj je knjige i mrežne stranice pružiti pacijentima i javnosti informacije o tome kako možemo znati je li neka terapija učinkovita ili nije, kao i gdje naći nepristrane informacije o učinkovitosti lijekova i terapija.

Zahvaljujemo se Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta na podršci i nadamo da će naši projekti popularizacije znanosti imati odjeka u javnosti.

Zlatni splitski studenti:

- 1 Barbara Matić, svjetska juniorska prvakinja u judu
 - 2 Veljano Zanki, nacionalni rekord zaronom na 107 metara - disciplina CWT (Constant weight)
 - 3 Zvonimir Čikotić, svjetski prvak u kickboxingu u kategoriji +94
- Splitski prvaci u pojedinačnim sportovima na sveučilišnom prvenstvu Hrvatske
- 4 Dinko Šegedin, zlato u borba i bronca u tehničkoj disciplini izvođenja formi
 - 5 Leona Štrbac, prvakinja u tenisu
 - 6 Matea Ćurić, prvakinja u tenisu
 - 7 Nadana Gavrančić, zlatna u stolnom tenisu
 - 8 Karla Šitić, prvakinja u plivanju na 100 m slobodno i 100 m leptir
 - 9 Hrvoje Grubišić, zlatne medalje za 50 i 100 m leptir
 - 10 Grga Bilonić, zlatni na 50 i 100 m prsno